

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ
เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ฐิติพร เทียงตรง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

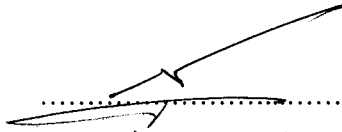
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ รุติพร เทียงตรง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

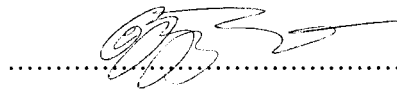
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

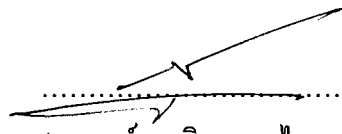
(อาจารย์ ดร. กิจจุเชต ไกรวาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน อินทชาติ)

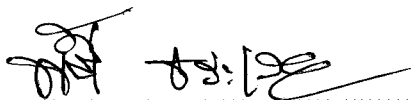
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กิจจุเชต ไกรวาส)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธ์ย์ ธารเสนา)

วันที่...24....เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ....2558.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุน
หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 7 ศูนย์การศึกษาชลบุรี วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์
ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะ ดร.กิจฐเขต ไกรवास อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำปัญหา
พิเศษนี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานนิพนธ์นี้ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
และเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะได้รับความกรุณา และความร่วมมือจาก
ท่านนายกเทศมนตรีเมืองแสนสุขและท่านปลัดเทศบาลเมืองแสนสุข รวมทั้งคณะกรรมการกองทุน
หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือ
ในการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และได้กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลต่าง ๆ อันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานนิพนธ์นี้

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนร่วมรุ่นและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของ
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ที่สนับสนุนเป็นกำลังใจให้กันด้วยดี
เสมอมา ทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาโท ตามมุ่งหวังไว้

ฐิติพร เทียงตรง

56930224: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
 คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ
 จิตพิร เทียงตรง: การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุน
 หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี (THE PARTICIPATION
 OF ADMINISTRATIVE COMMITTEE FOR LOCAL HEALTH INSURANCE FUND IN
 SAENSUK MUNICIPALITY, AMPHOE MUEANG, CHON BURI PROVINCE) อาจารย์
 ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: กิจฐเขต ไกรवास, ปร.ด. 105 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุน
 หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา
 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมือง
 แสนสุข เพื่อเปรียบเทียบระดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานของกองทุน
 หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง
 ของคณะกรรมการ ประสพการณ์ ในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูล
 ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน 54 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุน
 หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วม
 ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีระดับการมีส่วนร่วมมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ
 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน
 ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการในการลงทุนและปฏิบัติงาน มีระดับการมีส่วนร่วม
 อยู่ในอันดับสุดท้าย ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุน
 หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ
 ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การดำรงตำแหน่ง พบว่า คณะกรรมการบริหารงานกองทุน
 หลักประกันสุขภาพ เพศชาย อายุ 46 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. และ
 อนุปริญญา/ ปวส. มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป ดำรงตำแหน่งทั้งคณะ
 กรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ
 มากกว่าในกลุ่มอื่น ๆ

56930224: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PARTICIPATION OF ADMINISTRATIVE COMMITTEE FOR LOCAL
HEALTH INSURANCE FUND

THITIPORN TEANGTRONG: THE PARTICIPATION OF ADMINISTRATIVE
COMMITTEE FOR LOCAL HEALTH INSURANCE FUND IN SAENSUK MUNICIPALITY,
AMPHOE MUEANG, CHON BURI PROVINCE. ADVISOR: KITTACHET KRIVART,
Ph.D., 105 P. 2015.

The purposes of this study were to examine a participatory level among administrative committee for local health insurance fund in Saensuk Municipality, Amphoe Mueang and to compare their level of participation as classified by gender, age, educational level, income, and work positions assigned in administrative committee, work experience in local health insurance fund, and information gained on health insurance fund. The instrument used to collect the data was a questionnaire completed by 54 committee, working for health insurance fund. The statistical tests used to analyze the data included frequency, percentage, means, standard deviation, and comparison of means.

The results of this study revealed that the level of participation among committee for local health insurance fund was found at a high level. When considering each aspect, the one in relation to the participation in identifying problem-solution was rated the highest, followed by the participation in plan-making, evaluating, investing and working, respectively. Regarding the results from the comparisons based on gender, age, educational level, monthly income, and work position, it was shown that male committee, aged 46 onwards, holding a high school certificate/ lower vocational degree, diploma/higher vocational degree, earning more than 20,000 baht per month, and holding a position as administrative committee and sub-committee had a higher level of participation than their counterparts.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน.....	18
ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่และบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่.....	28
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ในการวิจัย.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากร.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
เกณฑ์การแปลผล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	61
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาล เมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.....	61
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกัน สุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.....	63
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.....	74
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	อ้างอิงข้อมูลตัวแปร..... 53
2	จำนวน ร้อยละของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N = 54)..... 61
3	จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและรายด้าน (N = 54)..... 63
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (N = 54)..... 65
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม (N = 54)..... 67
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน (N = 54)..... 71
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน (N = 54)..... 73
8	เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ (N = 54)..... 74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
9 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตาม อายุ (N = 54)....	76
10 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามระดับ การศึกษาสูงสุด (N = 54).....	78
11 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน (N = 54).....	80
12 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตาม การดำรงตำแหน่ง (N = 54).....	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เป็นกองทุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพของประชาชนในระดับท้องถิ่น ดำเนินการควบคู่กับมาตรการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดขึ้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และเข้ามามีบทบาทในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชน เนื่องจากการกระจายอำนาจสามารถทำให้มีการสร้างโอกาสให้เกิดหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึงขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะตอบสนองความต้องการหลักประกันสุขภาพของชุมชนได้ดี ซึ่งการตอบสนองต่อกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจด้านหลักประกันสุขภาพที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพ องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพมาจากหลายภาคส่วน ทั้งโดยตำแหน่งและจากการคัดเลือก มีหน้าที่ในการบริหารจัดการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้การดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพเป็นสำคัญ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพ, 2558)

เทศบาลเมืองแสนสุขได้เริ่มดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 เพื่อสนับสนุนการจัดบริการของหน่วยบริการสาธารณสุข ในการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และให้การสนับสนุนกิจกรรมการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิสำหรับประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข ให้เข้าถึงบริการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง และร่วมบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนประสานและ

สนับสนุนการดำเนินการจัดการเสริมสร้างสุขภาพระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนภายในท้องถิ่น

การติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จะประสบความสำเร็จหรือสามารถเผยแพร่ผลงานต่อประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและหรือมีองค์กรภายนอกมาประเมิน สปสข. กำหนดแนวทางการประเมินผล 2 รูปแบบ คือ 1. แบบประเมินการบริหารจัดการกองทุน เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการ 2. แบบประเมินความพึงพอใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาชน ซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนและทีมประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับเขต และระดับอำเภอ การประเมินการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ปี พ.ศ. 2556-2557 กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขได้รับการประเมินเป็นกองทุนระดับ A+ คือ ระดับดีเยี่ยม เข้าร่วมประกวด ได้รับรางวัลรองชนะเลิศลำดับที่ 2 ระดับอำเภอ สปสข. ระดับอำเภอ และจังหวัด จะเข้าตรวจประเมินการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ดีเด่นในเดือน พฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี โดยจะทำการประเมินกองทุนหลักประกันสุขภาพ ๗ ในประเด็น 3 ด้านด้วยกัน คือ 1. ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม 3. ด้านนวัตกรรม

ผลการประเมินดังกล่าว ทำให้กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขต้องปรับปรุงและต้องแจ้งให้คณะกรรมการบริหาร ๗ ทุกท่านได้รับทราบ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยบริการ ในการขอส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ กองทุนหลักประกันสุขภาพ ๗ โดยขอความร่วมมือทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน/ หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ในการรวบรวมผลการดำเนินงานประกอบการนำเสนอและตรวจประเมินในปีต่อ ๆ ไป เพื่อให้มีผลในการประเมินครั้งต่อไปให้มีผลการประเมินที่ดีมากยิ่งขึ้น (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตามที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดข้างต้น จึงมีความสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุน ๗ ให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสามารถเผยแพร่ผลงานต่อประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ สามารถติดตามประเมินการดำเนินงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับประชาชน นอกจากมีเจตนารมณ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนในการดูแลสุขภาพ

ตนเอง ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน สามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเองและสามารถสร้างกลไกในสังคมที่จะต้องเข้าร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพให้ลุล่วง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

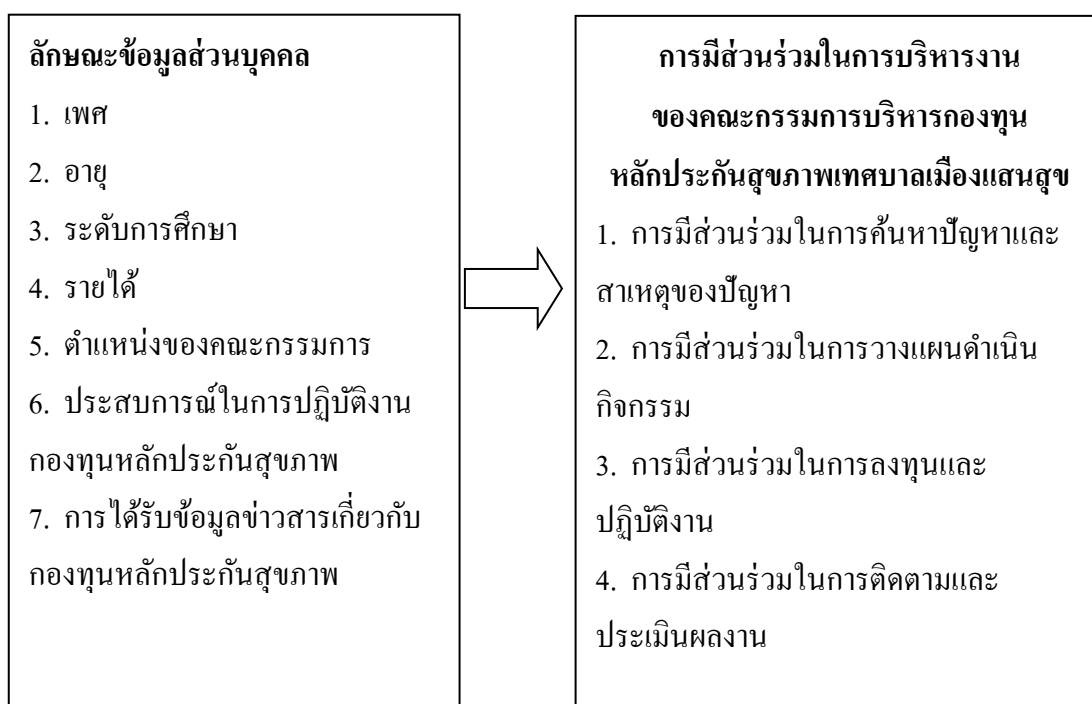
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี นั้น ตัวแปรอิสระมาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ ส่วนตัวแปรตามจากแนวคิดของเจมส์คีย์ ปีนทอง (2527) ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน จะนำมาเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ดังที่แสดงไว้ตามกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข
2. ได้ทราบถึงข้อมูลผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ขอบเขตด้านพื้นที่: ประชากรในการวิจัย คือ คณะกรรมการที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวนทั้งหมด 54 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 11 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขใน 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา, การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม, การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน, การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ในการประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูล ค้นหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมทั้งพิจารณาอนุมัติแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข และให้คำแนะนำในการจัดทำข้อมูลและแผนดำเนินงานที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุขของกลุ่มเป้าหมาย หน่วยบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการบริการงานของกองทุน

การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและตัดสินใจเลือกปัญหา จัดทำแผนปฏิบัติงาน ออกระเบียบที่จำเป็น เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน

การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ในการเสนอโครงการเพื่อของบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนหรือสมทบเงินเข้ากองทุนในภาคของชุมชนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งทางด้านการศึกษา การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน

โครงการ ฯ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการ สาธารณสุข ทั้งที่บ้าน ในชุมชน หรือหน่วยบริการ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมคณะกรรมการ บริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ในการควบคุมตรวจสอบเอกสารดำเนินงาน กิจกรรมทั้งหมด เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างคณะกรรมการ และพิจารณาความเห็นชอบการจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน รายรับ-รายจ่ายของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข

คณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ หมายถึง บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยปฐมภูมิในพื้นที่ สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สภามอบหมาย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่ ผู้นำชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ บริหารงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข

กองทุนหลักประกันสุขภาพ หมายถึง กองทุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกัน โรค และการฟื้นฟูสภาพของประชาชนในระดับท้องถิ่น ดำเนินการควบคุมกับมาตรการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติกำหนดขึ้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน โรค และเข้ามามีบทบาท ในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชน

การดำรงตำแหน่ง หมายถึง การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารกองทุน หลักประกันสุขภาพ แบ่งออกเป็น 3 ตำแหน่ง คือ คณะกรรมการบริหาร คณะอนุกรรมการบริหาร ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ หมายถึง ประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน เช่น การเข้าร่วมเข้าร่วมโครงการสนับสนุนด้านสุขภาพ ของกองทุน เช่น โครงการส่งเสริมออกกำลังกายต่าง ๆ การรณรงค์ใช้เลือดออก การรณรงค์ป้องกัน โรคเอดส์ การเข้าร่วมเป็นตัวแทนดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงกับทีมแพทย์พยาบาล

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ หมายถึง การที่คณะกรรมการ กองทุนหลักประกันสุขภาพได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ ทั้งจดหมาย การประชุม การประกาศของเทศบาล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบเป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วม

- 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
- 1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
- 1.3 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
- 1.4 ข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน

- 2.1 ความหมายของการบริหาร
- 2.2 องค์ประกอบของการบริหาร
- 2.3 วิธีการบริหาร
- 2.4 ประโยชน์ของการบริหาร

3. ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

4. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ในการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังที่ได้รวบรวมเสนอเป็นแนวคิด ดังนี้

Erwin (1976 อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, (2546, หน้า 114) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้ง มีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจ ของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษา ผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจ ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 อ้างถึงใน ทรงยศ สาโรจน์, 2551, หน้า 7) ได้สรุปความหมาย ของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

การจัดทำงบประมาณนั้นมีหลายขั้นตอน ฉะนั้น จึงต้องมีการมีส่วนร่วมในการทำงาน ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณของสำนักงบประมาณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยน งบประมาณ วิธีการทำงาน และบทบาทของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ อันจะส่งผลให้มี ประสิทธิภาพและความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงบประมาณ

สมจิต ชันขวา (2544 ,หน้า 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยกระทำการงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับ การที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะและเวลาที่เหมาะสมกับทั้งกระทำการงานดังกล่าว ด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างและสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจ สถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา

พจนี เทียมศักดิ์ (2543, หน้า 21) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ เพราะเป็นการทำให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาเกี่ยวข้องให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในลักษณะของกิจกรรมและการดำเนินชีวิตในชุมชนอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมกันในสิทธิอำนาจ ตามแนวทางประชาธิปไตย และรวมถึงเป็นการลดการพึ่งพารัฐ อันเป็นความสัมพันธ์ตามแนวราบ ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

ธวัช สิทธิกิจโยธิน (2543, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรประชาชนได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน โครงการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการประเมิน โครงการพัฒนาด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากข้อกำหนดที่มาจากบุคคลภายนอก และเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก ในชุมชน รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาให้กับสมาชิกด้วยความพึงพอใจ และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วย

องค์การอนามัยโลก/ ยูนิเซฟ (WHO/ UNICEF) (1979 อ้างถึงใน ธวัช สิทธิกิจโยธิน, 2543, หน้า 29) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม คือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัว ที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดย กลุ่มองค์กรสหประชาชาติเน้นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีความหมายครอบคลุมถึง

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อกระบวนการพัฒนา

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2531, หน้า 48) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการใดกิจการหนึ่ง โดยมากเป็นกิจการของหมู่คณะ ที่บุคคลมีส่วนได้เสียอยู่ด้วย การทำงานเป็นคณะทำให้เกิดความรู้สึกว่า ตนเองมีส่วนร่วมในงาน ของสมาชิกและผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความสำคัญยิ่ง การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาสังคม ให้มีความเจริญ

วรวรรณ เกื่อนนาดี (2544, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การดำเนินงานขององค์กรทุกขั้นตอน ความเข้าใจ เต็มใจ และสบายใจ เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กลุ่มต้องการ และทำให้บุคลากร เหล่านั้นเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรู้ ร่วมรับผิดชอบ

เสถียร เหลืองอร่าม (2523) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ในบรรดา ผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มด้วยจิตใจ ซึ่งสนับสนุนให้มีส่วนร่วมริเริ่มและสร้างสรรค์เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่ม

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2525, หน้า 10) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความต้องการนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่ม โครงการเพื่อปฏิบัติการ กล่าวคือ จะต้องเป็น ความเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 103) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้อง ดังกล่าว เป็นเหตุจูงใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทำให้เกิดความรู้สึก รับผิดชอบต่อกลุ่มด้วย

ปกรณ์ ปรีชากร (2530, หน้า 64) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนว่า คือ ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์

ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์ (2531, หน้า 44) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้สมาชิกทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานเดียวกันได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ งานบรรลุเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวังและประสบผลสำเร็จ บุคลากรทุกระดับในหน่วยงานร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อร่วมกัน มีความรู้สึกผูกพันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรต้องการปฏิบัติงานอย่างมี เป้าหมายและทิศทาง

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531, หน้า 24) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเป็นสมาชิกร่วมพิจารณาหรือร่วมลงมือปฏิบัติ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533, หน้า 114) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง รูปแบบ ของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกันของสมาชิกที่กระทำกิจกรรมของกลุ่ม

ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2539) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามาเกี่ยวข้องทางสมองและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์ที่สนับสนุนเขา ให้ทำประโยชน์กับเป้าหมายของกลุ่มและมีส่วนในหน้าที่รับผิดชอบ

Davis and Newstrom (1989, p. 232) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือ และร่วมรับผิดชอบจากที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยมีบทบาทริเริ่มและสร้างสรรค์ในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพิจารณา ตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก

จินตวิทย์ เกษมสุข (2554) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยเหลือกัน ตั้งแต่การวางแผน การบริหารงบประมาณ การดำเนินการ และการติดตาม และการประเมินผล ดังนั้น ผลสำเร็จของการพัฒนาจึงขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชนและการร่วมมือของประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชนต้องรู้ว่าพวกตนต้องการอะไร เพื่อการพัฒนาของตนเอง

ความหมายของการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ปาริชาติ วัลย์เสถียร, 2543) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการปฏิบัติการด้วย เช่น ในการจัดองค์กรกำหนดกิจกรรมพัฒนาการตัดสินใจยังมีการเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์การประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาด้วย ซึ่งจะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน โดยที่ผลประโยชน์เป็นผลมาจากการปฏิบัติการและผลประโยชน์นั้นก็นำมากำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจทั้งสิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ก็จะมีผลสะท้อนกลับจากการประเมินผลและการปฏิบัติงานกลับไปสู่การตัดสินใจเลือกปัญหาอีกครั้ง

WHO (1987 อ้างถึงใน จิระศักดิ์ เจริญพันธ์, 2551) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลและครอบครัวมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องสุขภาพอนามัยและสวัสดิการทั้งชุมชนที่อยู่อาศัย โดยเน้นในเรื่องการพัฒนาความรู้ ความสามารถของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

จุฬารัตน์ โสตะ (2546) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้นในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญาก็คือ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง

(Involvement) ในการดำเนินการหรือการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (Commitment) ต่อภารกิจและองค์การในที่สุด

สุภาพรรณ ไกรฤกษ์ (2548) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม คือ ขบวนการให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนา ร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของตน เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาทางสุขภาพ มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจ

อัมพร มาแสวง (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องร่วมกันทางด้านจิตใจและอารมณ์ เพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีความคิดริเริ่ม มีการวางแผน การตัดสินใจในการเข้าควบคุมทรัพยากรและระเบียบให้กลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ให้บรรลุ เพื่อประโยชน์ของชุมชนและสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ และความเป็นเจ้าของขึ้น

อकिन รพีพัฒน์ (2542) กล่าวไว้ว่าได้แบ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

พรสวรรค์ มาแสง (2552 อ้างถึงใน ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2527) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร
2. ร่วมคิดหรือสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาขององค์กรหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือสนองความต้องการขององค์กร
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดหรือแก้ไขและสนองความต้องการขององค์กร
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำให้ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมบริหาร ร่วมในการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการติดตามและประเมินผล

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ดังนี้

Kasperson and Breitbank (1969 อ้างถึงใน มีคาแอล อุดลย์เกษม, 2538, หน้า 38) ได้เสนอทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมนั้น มีมาตรวัด 3 ประการ คือ

1. การกระทำโดยแต่ละบุคคล มิใช่เป็นการกระทำโดยกลุ่ม อาจจะทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อสรุปไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละบุคคลในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะเห็นได้ถึงค่านิยมความรู้และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล กล่าวคือ กริยาที่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมก็คือ กริยาที่แสดงต่อผลของการกระทำนั้นโดยตรงของแต่ละบุคคล

2. ความหนาแน่นของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการกระทำบ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนาน หรือมีความผูกพัน และมีแรงจูงใจในการกระทำ

3. คุณภาพของการเข้าร่วม ซึ่งดูได้จากผลและผลกระทบของการกระทำในเบื้องต้นแรก เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้าง การยอมรับความสามารถ และความคิดเห็น มีการประเมินผล

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ต่อชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน โครงการกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมกันตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง เช่น ร่วมสละแรงงาน วัสดุ เงิน เวลา เป็นต้น
7. ร่วมปฏิบัตินโยบายแผนงาน โครงการกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ทำไว้ โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป
9. ร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทางสังคม หรือส่วนตัว
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527, หน้า 10) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. มีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินกิจกรรม
3. มีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะคณะกรรมการยังไม่สามารถเข้าถึงปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหา ด้วยตัวของเขาเอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะคณะกรรมการจะขาดความเข้าใจ และมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้อยู่กับปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น เจ้าหน้าที่ที่เฝ้าที่ทำหน้าที่เหมือนเป็นกระจกเงาคอยสะท้อนภาพให้คณะกรรมการ มองเห็นภาพของปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนและดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไป ที่ขาดไม่ได้ เพราะหากเจ้าหน้าที่ต้องการแต่ผลงานการพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้น โดยลับไว้จะดำเนินการวางแผนเสียด้วยตนเอง ผลที่ตามมา คือ เมื่อขาดเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนได้ด้วยตนเอง สิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่จะผลักดันให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เพียงเพื่อน ของคณะกรรมการในการช่วยวางแผน เพราะคณะกรรมการส่วนใหญ่ทั่วไปมีการศึกษาน้อย แต่ถ้าไม่ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่เขาจะได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเอง ในการวางแผนดำเนินการก็หมดไป เจ้าหน้าที่จะต้องทำใจให้ได้ว่าการศึกษาก็ตามต้องเริ่มจากความยากง่าย เร็วช้า จากระดับของผู้จะรับการศึกษา มิใช่จากระดับความรู้ความสามารถของผู้ให้ การศึกษา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน แม้ว่าคณะกรรมการจะยากจนและขาดแคลนทุนทรัพยากร แต่จากประสบการณ์การทำงาน พวกเขาก็มีทรัพยากรขั้นต่ำสุด คือ แรงงาน ที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานได้ในหลาย ๆ แห่ง เขาสามารถที่จะร่วม

ลงทุนให้กับตนเองในการดำเนินงาน และจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่ทำขึ้น เพราะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอก จะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก และการบำรุงรักษาจะไม่เกิดขึ้น เพราะเมื่อไม่ใช่ของเขา ก็จะไม่บำรุงรักษา ไม่หวงแหน นอกจากนี้การร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิดและเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าการติดตามประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ แต่ดำเนินไปโดยบุคคลภายนอก พวกเขาจะไม่ได้รับประเมินด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้ผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจประสบความสำเร็จยาก เพราะกรรมการไม่ได้ประเมินด้วยตนเองให้รู้แจ้งว่าดีหรือไม่อย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีผู้ได้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมในแนวคิดของคนภายนอกย่อมไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับกรรมการน่าจะเกิดประโยชน์ไม่น้อย เพราะนอกจากจะเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปแล้ว กรรมการจะเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกับคณะกรรมการด้วยตนเอง

อลิน รพีพัฒน์ (2527, หน้า 10) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุ ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. ร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไข
3. ร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. ร่วมประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

อนุกรม สุวรรณสทิศกร (2529, หน้า 25) ได้แบ่งไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมคิด
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการ
4. การมีส่วนร่วมติดตาม ประเมินผล

สุภาพรรณ ไกรฤกษ์ (2548) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

1. พื้นฐานของการเข้าร่วม ลักษณะของการเข้าร่วมที่มาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุนหรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอก แรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพลของผู้มีอำนาจนอกชุมชน

ถึงจะสามารถทำได้สำเร็จ แต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรมหรือ โครงการต่าง ๆ ก็จะลดลง

2. รูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเข้าร่วมโดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับของประชาชน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยผ่านกลุ่มตัวแทน เช่น กรรมการหมู่บ้าน การเข้าร่วมของประชาชนจะอยู่ในลักษณะผู้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

3. ขอบเขตการมีส่วนร่วม เป็นช่วงเวลากการมีส่วนร่วม การใช้เวลาเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะใช้เวลาอย่างน้อยแตกต่างกัน ความถี่ห่างของจำนวนครั้งที่เข้าร่วม ความสม่ำเสมอ และฤดูกาลที่เหมาะสม ช่วงเวลาที่ใช้ในกิจกรรมแต่ละครั้ง

4. ผลของการเข้าร่วม ลักษณะของการเข้าร่วมของประชาชน ทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองในชุมชน มีศักยภาพเป็นตัวของตัวเอง สร้างปฏิสัมพันธ์อันดี มีความสามัคคีในสมาชิกของชุมชน

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมา ซึ่งสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การเข้ามามีส่วนในขั้นตอนต่าง ๆ คือ การคิดค้นปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ร่วมเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา แล้วปฏิบัติตามแนวทาง ตลอดจนการติดตามประเมินผล

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2510, หน้า 164) ได้กล่าวถึงผลดีของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการทำงานในลักษณะของการมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพราะถือว่าเป็นการตัดสินใจของกลุ่ม
 2. ช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์เพราะทุกคนตระหนักในวัตถุประสงค์ร่วมกัน
 3. เป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจ และทำให้คนในองค์กรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะทุกคนจะผลหรือมีส่วนต่อผลผลิตขององค์กร
 4. เป็นการบริหารในลักษณะระดมความคิดการทำงานขององค์กรจะมีประสิทธิภาพ
- จากรายงานการสัมมนา เรื่องกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้
1. ได้ความคิดดีในการปฏิบัติงานและมีความเป็นไปได้
 2. มีผลทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง และเกิดการยอมรับมากขึ้น
 3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่าแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์การทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน มีน้ำใจและจงรักภักดี
ต่อองค์กรมากขึ้น

5. ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น ส่งเสริมการปรับปรุงงาน
ให้มากขึ้นและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

จากที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
มีดังนี้

1. ได้ความคิดที่ดีในการทำงาน
2. เพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน
3. ประสิทธิภาพของงานเพิ่มขึ้น
4. ทุกคนได้มีโอกาสในการทำงาน

ข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2510, หน้า 165) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมไว้
ดังนี้

1. จะทำให้การบริหารงานหรือทำงานล่าช้า
2. การใช้เสียงข้างมากอาจทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลแสวงหาผลประโยชน์
3. อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในองค์กรได้
4. การใช้ระบบการมีส่วนร่วมทำให้การบริหารงานในองค์กรของผู้บริหารลดลง

จากรายงานการสัมมนา เรื่องกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม มองว่าการบริหารแบบนี้

ทำให้เกิดความล่าช้า

3. ผู้บริหารกลัวสูญเสียอำนาจในการตัดสินใจสั่งการ
4. ผู้บริหารกับผู้ร่วมงานมีเจตคติที่ไม่ตรงกัน จึงทำให้ขาดการรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่
5. ผู้ร่วมงานมีความแตกต่างในด้านพื้นฐานความรู้ จึงทำให้การบริหารล่าช้า
6. ผู้ร่วมงานไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
7. ผู้ร่วมงานขาดความพร้อม ความร่วมมือและขาดจิตสำนึกในการทำงาน
8. เกิดความขัดแย้งภายในหน่วยงาน จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการทำงาน
9. เกิดอิทธิพลจากกลุ่มที่มีเสียงข้างมาก ทำให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวของพวกพ้อง

มากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม

10. ใช้เวลางบประมาณ และขั้นตอนการทำงานมากขึ้น
- จากที่นักวิชาการ ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ข้อจำกัดในการมีส่วนร่วม คือ
1. ทำให้เกิดความล่าช้า ขั้นตอนการทำงานมาก
 2. อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในองค์กร
 3. ผู้บริหารอาจสูญเสียอำนาจในการบริหาร
 4. การใช้เสียงข้างมากอาจก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพลได้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน

ความหมายของการบริหาร

สมพงษ์ เกษมสิน (2514) มีความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรบริหาร (Administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ เกษมสิน (2523) กล่าวว่า คำว่า การบริหาร นิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration) และคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการ ตามนโยบายที่กำหนดไว้ สมพงษ์ เกษมสิน ยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหาร มีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (Collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
9. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

อนันต์ เกตุวงศ์ (2523) ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2532) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535) มองการบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการ โดยหมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

บุญทัน ดอกไธสง (2537) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545) แบ่งการบริหารตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (Public administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (Public services) ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (Public or governmental organization) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงานของหน่วยการบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

ส่วนที่สอง การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ ซึ่งเรียกว่า การบริหารธุรกิจ (Business administration) หรือการบริหารภาคเอกชน หรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด (Maximum profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรม หรือให้บริการ เห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจนจากการบริหารงานของบริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

ส่วนที่สาม การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (Non-governmental organization) ซึ่งเรียกย่อว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non-profit administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การไม่แสวงหาผลกำไร (Non-profit) เช่น การบริหารของมูลนิธิ และสมาคม

ส่วนที่สี่ การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (International organization) มีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานของสหประชาชาติ (United nations organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World trade organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

ส่วนที่ห้า การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นกัน แต่มีลักษณะพิเศษ เช่น เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ส่วนที่หก การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวม ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และถูกเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ

วิช นิภาวรรณ (2545) มีความเห็นว่า การบริหารในฐานะที่เป็นกระบวนการ หรือ กระบวนการบริหาร เกิดได้จากหลายแนวคิด เช่น โปสคอร็บ (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของ ลูเทอร์ กุลลิค (Luther Gulick) และลินคอล์น เออร์วิค (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค์ (POCCC)

Simon (1974, p. 3) กล่าวถึงการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

Taylor (1985) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำ โดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอนาคตที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

Drucker (1954) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่าย และตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

Koontz (1972) ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นอุปกรณ์การจัดการนั้น

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ

1. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ
2. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์การ และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3. ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2545) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารจัดการ (Management administration) การบริหารการพัฒนา (Development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจน มีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ หนึ่ง ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการปฏิบัติราชการ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ สอง มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Acting) และการประเมินผล (Evaluating) และสาม มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำ มีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจ ด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร รวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (Policy, Plan, Program, Project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่อง การอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน

ธิดิภพ ชยชวีช (2547, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุริชชาติ ราชกุลชัย (2547, หน้า 4-5) กล่าวว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การสั่งการหรือการชี้นำ (Directing/ Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหาร (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูงเป็นค่านิยมใช้ในการบริหารภาครัฐ (Public administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือในองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ส่วนการจัดการ (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึง บุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจกรรมงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร

ความหมายของการบริหาร ได้มีผู้อธิบายความหมายเอาไว้ต่าง ๆ ดังนี้ Koontz (1972) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น Dale (1973, p. 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกระบวนการจัดองค์การ และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า Newman and Summer (1964, p. 9) ยังได้เสนอแนะว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยชุดกิจกรรม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกิจกรรมต่าง ๆ นั้น มักจะเกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ณรงค์นันทวรรณ (2536, หน้า 4) ได้เสนอความหมายของการบริหารว่าเป็นการดำเนินงาน หรือกระบวนการของบุคคลทั้ง 2 คนขึ้นไปมาร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2537, หน้า 14) ได้เสนอว่า การบริหาร คือ การดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารขององค์การในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน

การจัดตั้งองค์กร การจัดคนเข้าทำงานการตั้งการ และการควบคุมกิจกรรมให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพที่สุด ชีวคินบุนยโสภณ และวีรพงษ์ เกลิมจิระวัฒน์ (2537, หน้า 12) ได้เสนอว่า การบริหารหรือการจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์กร ซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบด้วย

องค์ประกอบของการบริหาร (Management component)

องค์ประกอบของการบริหาร (Management component) จากแนวความคิดการบริหารงานของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ในความหมายของการบริหารเอาไว้ จะเห็นว่าการบริหารนั้นมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ เป้าหมาย (Goal) ปัจจัยการบริหาร (Factor of management) และลักษณะของการบริหาร (Management style) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ณรงค์ นันทวรรณนะ, 2536, หน้า 8)

1. มีเป้าหมาย (Goal) หรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ในการบริหารองค์การผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานไว้ชัดเจน

2. มีปัจจัยในการบริหาร (Factor of management) โดยทั่วไปแล้วปัจจัยในการบริหารที่เป็นพื้นฐานมี 5 ประการ คือ

- 2.1 คน (Men)
- 2.2 เงิน (Money)
- 2.3 วัสดุ (Material)
- 2.4 เทคนิควิธี (Method)
- 2.5 เครื่องจักร (Machine)

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยพื้นฐานของการบริหาร 5 ประการที่กล่าวมานี้ อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันรุนแรงทุกด้าน เช่น ธุรกิจการค้า ระบบการผลิต ตลอดทั้งทางด้านการศึกษา ปัจจัยการบริหารอาจจะมีปัจจัยอื่นนอกเหนือจาก 5 ประการที่กล่าวมา เช่น การตลาด (Market) และอื่น ๆ เป็นต้น

3. ลักษณะของการบริหาร (Management style) การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และทั้งศิลป์ ที่ผู้บริหารจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร จนมีคำกล่าวที่ว่า “ที่ใดมีผู้นำที่ดี ที่นั่นก็จะมีความสำเร็จ” ลักษณะการบริหารในปัจจุบัน

3.1 ข้อมูลผู้ถือหุ้น: เลขทะเบียนผู้ถือหุ้น ข้อมูลส่วนบุคคล บริษัทหลักทรัพย์หรือ Custodian ที่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ชื่อ-นามสกุล วิธีการรับเงินปันผลหรือดอกเบี้ย ที่อยู่

3.2 ยอดหุ้น/ รายละเอียดใบหุ้น สามารถตรวจสอบข้อมูลยอดหุ้นและรายละเอียด เลขที่ใบหุ้นตามเลขทะเบียนผู้ถือหุ้น ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นถือเป็นใบหุ้นและกรณีฝากไว้ในบัญชีบริษัท ผู้ออกหลักทรัพย์ (Issuer account statement)

3.3 ยอดหุ้น ณ วันปิดสมุดทะเบียน สามารถตรวจสอบข้อมูลยอดหุ้น ณ วันปิดสมุดทะเบียน ยอดหลัง 2 ปี NEW!

3.4 เอกสารส่งออกไปถึงผู้ถือหุ้น แสดงข้อมูลการส่งออกเอกสารตามประเภทเอกสาร ตามเลขทะเบียนผู้ถือหุ้นและตามหลักทรัพย์ โดยแสดงวันที่ส่งออก เลขที่ลงทะเบียนของเอกสาร ที่ใช้ในการจัดส่งและรายละเอียดอื่น ๆ โดยเอกสารที่ส่งออก คือ ใบหุ้น/ เช็กเงินปันผล/ หนังสือรับรองการหักภาษี/ หนังสือแจ้งนำเงินปันผลเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร/ ใบรับรองการจองซื้อหุ้น

3.5 เอกสารตีคืนที่ส่งไม่ถึงผู้ถือหุ้นและมีการตีคืนกลับมา ยัง TSD คือ ใบหุ้นและเช็กเงินปันผล โดยแสดงเลขที่ตีคืนและระบุสถานะของเอกสารเพื่อติดต่อขอรับคืน

3.6 หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย แสดงข้อมูลภาษี 3 ปีย้อนหลังนับจากปีปัจจุบัน โดยสามารถเรียกพิมพ์หนังสือรับรอง ฯ ได้ด้วยตนเอง เพื่อยื่นเครดิตภาษีต่อกรมสรรพากรได้รวดเร็ว และทันเวลา และใหม่ล่าสุดเพิ่มรายงาน Tax summary รายปี ซึ่งรายงานสรุปการจ่ายเงินปันผลและยอดหักภาษี NEW!

3.7 รายงานการถือหลักทรัพย์ในบัญชีบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ โดยสามารถเรียกพิมพ์ รายงาน ฯ ได้ด้วยตนเอง

Fayol, Kast and Rosenzweig (1995 อ้างถึงใน พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์, 2533, หน้า 72-74) เสนอองค์ประกอบหรือกิจกรรมการบริหาร 5 ส่วน คือ

1. Planning
2. Organizing
3. Commmading
4. Coordinating
5. Controlling

Gulick เสนอเป็น 7 ส่วน คือ POSDCORB ได้แก่

1. Planning
2. Organizing
3. Staffing
4. Directing
5. Coordinating

6. Reporting

7. Budgeting

วิธีการบริหาร

วิธีการหรือศาสตร์ของการบริหาร หมายถึง หลักหรือกระบวนการบริหารที่เป็นที่รู้จักและยอมรับกันทั่วไปในวงการนักบริหาร ดังที่ศาสตราจารย์ Gulick และศาสตราจารย์ Urwick มีกิจกรรมที่สำคัญ 7 ประการ หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (P = Planning) ว่าต้องการจะทำอะไร ทำไมจะต้องทำ จะทำที่ไหน จะทำเมื่อใด จะทำอย่างไร และใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ
 2. การจัดองค์การ (O = Organizing) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดตำแหน่งงาน ประสานงาน มอบอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ
- Maharakham University 32
3. การบริหารงานบุคคล (S = Staffing) ด้วยการเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสม และเพียงพอกับงานที่จะต้องปฏิบัติ โดยพิจารณากรอบอัตรากำลังคนที่กำหนด การคัดเลือกบรรจุ ปฐมนิเทศ และพัฒนาทักษะ
 4. การอำนวยการ (D = Directing) หรือการบังคับบัญชา ซึ่งรวมทั้งการควบคุมงานนิเทศงาน สร้างมนุษยสัมพันธ์และจูงใจ รวมถึงการตัดสินใจเพื่อการวินิจฉัยสั่งการที่ถูกต้อง
 5. การประสานงาน (CO = Coordinating) เพื่อการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น ช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ เอื้ออำนวยสนับสนุน เกื้อกูลกันและกัน ไม่ซ้ำซ้อนหรือเกิดช่องว่าง ผู้ร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจกันทั้งด้านการปฏิบัติงาน และการดำรงชีพ
 6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน (R = Reporting) เป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดต่อสื่อสาร ที่จำเป็นของหน่วยงานที่ต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้สำหรับการประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของงาน
 7. การงบประมาณ (B = Budgeting) ซึ่งเป็นการจัดการเกี่ยวกับระบบการเงินของหน่วยงาน อันรวมถึงการเตรียมขออนุมัติ การจัดสรร การใช้จ่าย และการตรวจสอบงบประมาณกิจกรรม การบริหารทั้ง 7 ประการนี้ เป็นวิธีการที่ยอมรับกันว่าเป็นศาสตร์ของการบริหารงาน ซึ่งมีระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติที่แน่นอนและพิสูจน์ได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน เมื่อยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2541, หน้า 30-32) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือการดำเนินงานในหน้าที่ต่าง ๆ ให้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในองค์กร

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) ครอบคลุมถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาด เหมาะสม และคุ้มค่า (Cost-effective) ส่วนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) นั้น หมายถึง การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า บทบาทสำคัญของผู้บริหารคือการนำพาองค์กรไปให้ถึงเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จได้โดยส่วนรวม เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารมีหน้าที่รวบรวมและจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กัน โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่ดี

กระบวนการบริหารจัดการเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลึกคิด และกำกับให้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นทรัพยากร การจัดการประเภทต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการและการฝึกฝนให้มีทักษะสูงขึ้น จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ กิจกรรมพื้นฐาน 4 ประการ ที่ทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และตัดสินใจหาวิธีการที่ดีที่สุดที่ทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลสำเร็จ
2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง กระบวนการในการจัดตั้งและจัดวางทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรที่ไม่ใช่บุคคล โดยวางแผนให้สามารถบรรลุผลสำเร็จขององค์กร
3. การนำและสั่งการ (Leading and directing) หมายถึง กระบวนการของการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ในการที่จะให้บุคคลอื่นมีพฤติกรรมในการทำงานที่ต้องการและทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเป้าหมายที่องค์กรคาดหวัง และกำหนดไว้

ประโยชน์ของการบริหารงานแบบ Cross functional team

Cross functional team นี้ให้ความสำคัญตั้งแต่เป้าหมาย การวางแผน กระบวนการทำงาน การตรวจสอบ จนกระทั่งจบกระบวนการทำงาน ด้วยการสรุปเป็นรายงานเพื่อนำเสนอผู้บริหารระดับสูง ทุกคนในทีมจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและทำงานด้วยกัน การทำงานเป็นทีม จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์, วิธีการทำงานใหม่จะนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันของทุกคนในทีม ประโยชน์ของการบริหารงาน แบบ Cross functional team นี้ มี 5 ประการ ได้แก่

1. ลดข้ออ้างในการทำงาน
2. สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน
3. ก่อให้เกิดการได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกร่วมกัน

4. สร้างความร่วมมือที่เป็นเอกภาพ

5. ลดกระบวนการทำงาน มี 5 ข้อดังนี้

1. ลดข้ออ้างในการทำงาน เมื่อทีมได้ทำการตัดสินใจที่จะกำหนดทิศทางร่วมกันแล้ว เป้าหมายของทีมจะถูกผลักดันให้เป็นเป้าหมายของฝ่าย หรือเป็นเป้าหมายของกลยุทธ์ของหน่วยธุรกิจ ในที่สุด (Strategic business unit: SBU) องค์กรในปัจจุบันมีโครงสร้างบริหารแบบแนวราบ บุคลากรในองค์กรจึงทำงานจำกัดเฉพาะงานตามหน้าที่ของตนเท่านั้น การบริหารเป็นทีมนี้จะทำลาย ข้อจำกัดดังกล่าว เพราะทุกคนมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกัน กระบวนการทำงาน, การสื่อสาร และใช้ข้อมูลร่วมกัน สนับสนุนให้การการทำงานเป็นทีมร่วมกัน ทำให้การทำงานนั้น เป็นอย่างราบรื่น และยังช่วยลดเงื่อนไขและข้ออ้างของบุคลากรที่มีต่อกันให้ลดน้อยลง

2. สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน การบริหารโดยทีมนี้จำเป็นต้องใช้ข้อมูลอย่างกว้างขวาง เพื่อนำมาซึ่งการตัดสินใจ ทีมแต่ละทีมต้องการข้อมูล (Information) จากทุกแผนกในองค์กร ระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลกลายเป็นสิ่งจำเป็น เพราะมันช่วยให้ข้อมูลเหล่านี้อยู่บนฐานข้อมูลที่เข้าถึง ได้บนฐานข้อมูลเดียวกัน ให้ขาดซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำงานแล้ว การทำงานเป็นทีมก็จะล้มเหลว ในที่สุด

3. ก่อให้เกิดการได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกร่วมกัน การบริหารงานเป็นทีมนี้ต้องการข้อมูล จากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกทีมอาจเข้าใจดีว่า ทีมต้องการข้อมูลใด เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ ในการวางยุทธศาสตร์, กำหนดกลยุทธ์ของทีม หรือนำมาใช้ประกอบการทำงาน แต่การได้มา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ทีมจะต้องร้องขอข้อมูลเหล่านี้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ หรือเพื่อกำหนดทิศทาง การทำงาน ทีมจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ได้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อวางแผนและดำเนินการในหลาย ๆ กรณี, ทีมทำการตัดสินใจโดยปราศจากข้อมูล เช่น เมื่อฝ่าย P.M. ต้องการวางตำแหน่งสินค้าให้กับสินค้าใหม่ จะต้องได้ข้อมูลจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลลูกค้าจากฝ่ายขาย ข้อมูลทางด้านเทคโนโลยี ๆ จากฝ่าย R&D หรือแม้แต่การวิเคราะห์เรื่องจุดคุ้มทุนจากฝ่ายการเงิน การบริหารงานเป็นทีมนี้จำเป็นต้อง ได้รับความร่วมมือในการส่งต่อข้อมูลที่จำเป็นจากพนักงานในทุกระดับ

4. สร้างความร่วมมือที่เป็นเอกภาพ การบริหารงานโดยที่ประกอบบุคลากรจากหลายส่วน ในองค์กร ข้อมูล (Information) จะต้องได้รับความร่วมมือจากพนักงานทุกระดับที่มีความเข้าใจ ในการทำงานเป็นทีม ไม่ใช่เพียงแผนก R&D เท่านั้นที่ต้องใช้ข้อมูลทางเทคนิค ๆ, ไม่ใช่แค่เพียง แผนกบัญชีการเงินเท่านั้นที่ต้องใช้ข้อมูลทางการเงิน, และไม่ใช่เพียงแผนกทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น ที่ต้องการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์กรธุรกิจสมัยใหม่นั้น ผู้บริหาร ระดับกลางนั้นขาดประสบการณ์ในการประสมประสาน, การแยกแยะ, และการจัดเรียงข้อมูล ข้อมูลเทคนิค ๆ, ข้อมูลทางการเงิน, ข้อมูลทางการตลาด และข้อมูลอื่น ๆ ต้องอยู่ในรูปแบบที่อยู่

ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้สมาชิกในทีมมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดคำศัพท์เฉพาะ, การจัดเรียงเรียงข้อมูลตามระดับความสำคัญ ลดความความซับซ้อนในกระบวนการ การตีความข้อมูล และสร้างความชัดเจนจากแนวความคิดที่ยากต่อความเข้าใจ

5. ลดกระบวนการทำงาน การทำการตัดสินใจทางธุรกิจกลายเป็นสิ่งที่มากกว่าการกำหนดเป้าหมายขององค์กร ปัจจุบันผู้บริหารมีมุมมองขั้นตอนการตัดสินใจ และการกำหนดกลยุทธ์นั้น เป็นเรื่องปกติไปเสียแล้ว แต่จะต้องมีการคิดอย่างมีชั้นเชิงทางกลยุทธ์อีกด้วย กระบวนการทำงานมากมายเริ่มต้นจากการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน จากนั้นนำไปกำหนดกลยุทธ์และหาทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น หลาย ๆ องค์กรเลือกที่จะลดขั้นตอน ลดกระบวนการที่ซับซ้อน โดยใช้ระบบ Cross functional team มาใช้เพื่อบริหารจัดการองค์กร เพื่อองค์กรเหล่านี้ เชื่อว่าการทำงานเป็นทีมจะช่วยในการสร้างกลยุทธ์ใหม่ เกิดการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและสร้างคุณค่าให้แก่กัน

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่คนในกลุ่มหรือองค์กรดำเนินการร่วมกัน เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กรที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม

ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

ประวัติความเป็นมา

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นองค์กรของรัฐตาม พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในฐานะประธานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดย สปสช. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ซึ่งมีภารกิจหลักในการบริหารจัดการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และด้วยการบริหารจัดการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สปสช. จึงได้รับรางวัลทุนหมุนเวียนดีเด่นจากกระทรวงการคลังมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551

นอกจากนี้ สปสช. ได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าระดับพื้นที่ โดยจัดตั้งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อดำเนินงานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดด้วยความสัมพันธ์แบบ Partnership ในฐานะสำนักงานหลักประกันสุขภาพ

แห่งชาติสาขาจังหวัด ทั้งนี้เพื่อก้าวไปให้ถึงจุดมุ่งหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กร คือ มีระบบหลักประกันสุขภาพที่ประชาชนเข้าถึงด้วยความมั่นใจและผู้ให้บริการมีความสุข

กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ หรือที่เรียกว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพ อปท. ที่ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ (Public policy) ที่มุ่งหวังในการตอบสนองความต้องการในด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น หากท้องถิ่นและชุมชนมีความตระหนักและมีบทบาทร่วมในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนมากขึ้น ด้วยการสร้างเสริมสุขภาพ (Health promotion) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่าการรักษาพยาบาล โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ เป็น “มิติทางสังคมเพื่อสุขภาพ” (Social determinant of health) ท้องถิ่นและชุมชนก็จะเป็นส่วนร่วมของการขับเคลื่อนกิจกรรมสุขภาพและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น กองทุนยังเชื่อมโยงกับหลักการกระจายอำนาจ (Decentralize) ซึ่งมีแนวคิดลดบทบาทของรัฐบาลกลางในการดำเนินการเอง รวมถึงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของประชาชนในชุมชนมากขึ้น จึงนับได้ว่า “กองทุนหลักประกันสุขภาพ อปท.” ถือเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งมีใช่เป็นเพียงการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่แก่ท้องถิ่น แต่เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจแก่คณะกรรมการบริหารกองทุน เป็นการจัดการความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ใหม่ระหว่างส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถติดตามการประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับประชาชน

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติร่วมกับสาธารณสุขและกรมปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ภายใต้อาณัติของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินให้มีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. 2549 เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ที่มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ทั่วถึงและมากขึ้น

สนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงบทบาทในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน สามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเอง และสร้างกลไกในสังคมที่จะต้องเข้าร่วมกัน

แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพให้ลุล่วง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กร ภาครีต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เข้ามาบริหารจัดการระบบสุขภาพร่วมกันอย่างแข็งขัน เกิดระบบสุขภาพ ชุมชนขึ้นในทุกพื้นที่

การดำเนินงานของกองทุนเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลดำเนินงานและ บริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2549 ซึ่งในปีแรกมีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนำร่องจากทุกอำเภอจัดตั้งกองทุนรวม 888 แห่ง จนถึงปี พ.ศ. 2557 มีการขยายไปถึง 7,759 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.78 ของจำนวนองค์การบริหาร ส่วนตำบลและเทศบาลทั้งหมดของประเทศ (7,776 แห่ง) ประชากร 57 ล้านคน มีกิจกรรมดำเนินการ ส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเกิดขึ้นในพื้นที่กว่า 437,000 โครงการ นอกจากนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ยังตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามประเมินผล กองทุนผ่านเว็บไซต์ของ สปสช. โดยให้กองทุนเป็นผู้บันทึกข้อมูลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถติดตามการดำเนินงานได้ครอบคลุมทุกกองทุน รวมทั้งมีการติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานภายนอก ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอร่วมกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมาย

โดยได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง พ.ศ. 2549-2550 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนำร่องทั่วประเทศ

ระยะที่สอง พ.ศ. 2551-2552 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่มีความพร้อม

ระยะที่สาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ผ่าน

การประเมิน

วัตถุประสงค์

ตามประกาศฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2557 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุนหลักประกัน สุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วย บริการ หรือสถานบริการ หรือหน่วยงานสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่น หรือสนับสนุนและส่งเสริม ให้กลุ่มหรือองค์กรประชาชนดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อยู่ในพื้นที่ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยส่งเสริมกระบวนการ มีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยเงินกองทุน

หลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ให้ใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมเป็นค่าใช้จ่ายตามแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรมที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติ ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการหรือสถานบริการหรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ โดยเน้นเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุกที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต เพื่อให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อยู่ในพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. เพื่อสนับสนุนให้กลุ่มหรือองค์กรประชาชน หรือหน่วยงานอื่นในพื้นที่ได้ดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่สมาชิกหรือประชาชนในพื้นที่ และกรณีมีความจำเป็นต้องจัดซื้อวัสดุที่มีลักษณะเป็นครุภัณฑ์ให้สนับสนุนได้ในวงเงินไม่เกิน 5,000 บาท ต่อโครงการ วัสดุที่มีลักษณะเป็นครุภัณฑ์ที่จัดหาได้ให้อยู่ในความดูแลและบำรุงรักษาของกลุ่มหรือองค์กรประชาชนหรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการสนับสนุนนั้น ๆ

3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุกของศูนย์เด็กเล็กหรือศูนย์ชื่ออื่นที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและดูแลเด็กเล็กในชุมชน หรือศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนพิการ หรือศูนย์ชื่ออื่นที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนดเป็นเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของเงินรายรับของกองทุนหลักประกันสุขภาพในแต่ละปีงบประมาณนั้น

4. เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารหรือพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินรายรับของกองทุนหลักประกันสุขภาพในแต่ละปีงบประมาณนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเพื่อซื้อครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ครุภัณฑ์นั้นจะต้องมีราคาไม่เกิน 20,000 บาทต่อหน่วย โดยการจัดซื้อจัดจ้างให้ใช้ระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุ โลมและครุภัณฑ์ที่จัดหาได้ให้อยู่ในความดูแลและบำรุงรักษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

5. กรณีเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติในพื้นที่ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ได้

หลักเกณฑ์การมีส่วนร่วม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความประสงค์เข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ
2. มีการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในพื้นที่มาก่อนแล้ว

และมีการจัดทำแผนและดำเนินการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่

3. มีความพร้อมในการอุดหนุนเงินหรืองบประมาณตามอัตราส่วนที่กำหนด

แหล่งที่มาของกองทุน

เงินหรือทรัพย์สินในกองทุนหลักประกันสุขภาพ ประกอบด้วย

1. เงินที่ได้รับจัดสรรแต่ละปีจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในส่วนของการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และสำหรับปีงบประมาณ 2557 ได้รับการจัดสรรเป็นเงิน 45 บาทต่อประชาชนในพื้นที่หนึ่งคน

2. เงินสมทบจากเงินอุดหนุนหรืองบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. เงินสมทบจากชุมชนหรือกองทุนชุมชนอื่น

4. รายได้อื่น ๆ หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาในกิจการของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

การสมทบเงิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตกลงสมทบเงินเข้ากองทุนหลักประกันสุขภาพไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละของเงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
2. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
3. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่หรือเทศบาลตำบล สมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
4. เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น สมทบเงิน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

คณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพ

ให้มีคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในแต่ละท้องถิ่นหรือพื้นที่ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เป็นประธานกรรมการ)
2. ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ จำนวน 2 คน (เป็นรองประธานกรรมการ)
3. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สภามอบหมาย จำนวน 2 คน (เป็นกรรมการ)

4. หัวหน้าหน่วยบริการปฐมภูมิในพื้นที่ (เป็นกรรมการ)
5. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่ที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน (เป็นกรรมการ)
6. ผู้แทนหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนคัดเลือกกันเอง จำนวนไม่เกิน 5 คน (เป็นกรรมการ)
7. ผู้แทนศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน หรือหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอิสระในพื้นที่ จำนวน 1 คน (ถ้ามี) (เป็นกรรมการ)
8. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย (เป็นกรรมการและเลขานุการ)
9. ผู้อำนวยการหรือหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมหรือส่วนสาธารณสุข หรือที่เรียกชื่ออื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย (เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

ให้สาธารณสุขอำเภอและผู้อำนวยการโรงพยาบาลในพื้นที่เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการกองทุนการคัดเลือกกรรมการตาม (5) และ (6) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมเพื่อให้บุคคลในแต่ละกลุ่มได้คัดเลือกกันเองอย่างเปิดเผยและมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด กรณีในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน่วยบริการปฐมภูมิมากกว่า 2 แห่ง ให้นำหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามวรรคสองมาบังคับใช้คัดเลือกหัวหน้าหน่วยบริการปฐมภูมิในพื้นที่ จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ ให้กรรมการตาม (1) และ (3)-(9) ประชุมคัดเลือกกรรมการตาม (2) จำนวน 2 คน จากผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ โดยให้คนหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และอีกคนหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการ พร้อมบันทึกรายงานการประชุมคัดเลือกให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานเขตออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการกองทุนต่อไป

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข
 คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข มีอำนาจหน้าที่ต่อไปนี

1. พิจารณานุมัติแผนงาน หรือ โครงการ หรือกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ฯ กรณีกรรมการผู้ใดในคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้เสนอและดำเนินการแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม ให้กรรมการผู้นั้นมีสิทธิชี้แจงต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงอนุมัติแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรมนั้น

2. ออกระเบียบที่จำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน และระเบียบว่าด้วยค่าตอบแทนของอนุกรรมการหรือคณะทำงานหรือผู้ดำเนินงาน ทั้งนี้ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ และไม่เกินกว่าอัตราหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด
3. ควบคุมและกำกับดูแลการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดทำบัญชีเงินหรือทรัพย์สินในกองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. กำกับดูแลให้หน่วยงาน หรือกลุ่มองค์กรผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพกำหนด
5. สนับสนุนให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ทั้งที่บ้าน ในชุมชน หรือหน่วยบริการ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
6. ให้คำแนะนำในการจัดทำข้อมูลและแผนดำเนินงานที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุขของกลุ่มเป้าหมาย หน่วยบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน รายงานการรับจ่ายและเงินคงเหลือของกองทุนหลักประกันสุขภาพ เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้สำนักงานสาขาจังหวัด สำนักงานเขต สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภายในเดือนธันวาคมของทุกปี
8. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินงานที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น และให้อนุกรรมการหรือคณะทำงานที่ได้รับแต่งตั้งได้รับค่าตอบแทนการประชุมหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินงานตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุน

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ในการวิจัย

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของเทศบาลเมืองแสนสุข ปี พ.ศ. 2556

ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลเมืองแสนสุขเป็นเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก มีลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน ภูมิประเทศลาดเอียงจากด้านทิศตะวันออกลงสู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือ มีพื้นที่ชายฝั่งทะเล เป็นทั้งแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

เทศบาลเมืองแสนสุข ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ระยะทางประมาณ 74 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรี ประมาณ 13 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับท้องที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเหมือง อำเภอเมืองชลบุรี

ทิศตะวันตก จรดอ่าวไทย

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย ตำบลบ้านปึก ตำบลห้วยกะปิ และตำบลเสม็ด

อำเภอเมืองชลบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา และตำบลเหมือง อำเภอเมืองชลบุรี

เขตการปกครองเทศบาลเมืองแสนสุข เดิมตำบลแสนสุขครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน 15 หมู่บ้าน พื้นที่ 12.5 ตารางกิโลเมตร) และขยายพื้นที่ความรับผิดชอบเป็น 20 หมู่บ้าน รวมตำบลเหมือง (บางส่วน) และตำบลห้วยกะปิ (บางส่วน) แต่ปัจจุบันยกเลิกหมู่บ้าน ใช้ระบบถนน/ ตรอก/ ซอย แทน

ปัจจุบันเทศบาลเมืองแสนสุขมีพื้นที่ครอบคลุม 3 ตำบล คือ ตำบลแสนสุขทั้งตำบล ตำบลเหมือง (บางส่วน) และตำบลห้วยกะปิ (บางส่วน) รวมพื้นที่ปัจจุบันทั้งสิ้น 20,268 ตารางกิโลเมตร (12,667.5 ไร่)

เทศบาลเมืองแสนสุข เป็นชุมชนทางการศึกษา การท่องเที่ยว และที่พักอาศัย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายประมาณ 80% เศรษฐกิจโดยรวมจึงขึ้นอยู่กับภาวะพาณิชย์กรรม กิจกรรมด้านการค้า ตั้งอยู่หนาแน่นบริเวณตลาดหนองมนและชายหาดบางแสน จึงทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีอาชีพอื่น ๆ ที่เสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ อาชีพประมง ทำสวนมะพร้าว ฟาร์มกุ้ง รับจ้าง และรวมถึงกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การให้เช่าจักรยาน เรือลากกล้วย (บานาน่าโบ๊ท) สกู๊ตเตอร์ เป็นต้น

ประชากร

ความหนาแน่นของประชากร 2,137 คน/ ตร.กม. (พื้นที่ 20,268 ตารางกิโลเมตร)

เนื่องจากในเขตเทศบาลมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงมานาน ทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยวมากมาย เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร ธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ต่อประชาชนสูง นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง คือ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาภาคตะวันออก จึงมีประชากรจากที่อื่นเข้ามาอยู่อาศัยเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ และเรียนหนังสือเป็นจำนวนมาก ทำให้มีประชากรที่ไม่ปรากฏชื่อในทะเบียนท้องถิ่นอีกเป็นจำนวนมาก คาดว่ามีจำนวนประชากรแฝงในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข กว่า 10,000 คน

ด้านการศึกษา

สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 16 แห่ง

1. สังกัดกรมการศาสนา จำนวน 1 แห่ง

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดราษฎร์ศรัทธา จำนวนนักเรียน 390 คน

2. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองแสนสุข จำนวนนักเรียน 180 คน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (สพป. ชบ. เขต 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 แห่ง

1. โรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอนเมืองชลบุรี ถ.มิตรสัมพันธ์ ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน

947 คน

2. โรงเรียนบ้านแหลมแท่น ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 327 คน

3. โรงเรียนวัดบางเป้ง ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 164 คน

4. โรงเรียนวัดตาลล้อม ต.เหมือง จำนวนนักเรียน 164 คน

5. โรงเรียนวอนนภาศัพท์ ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 288 คน

6. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา ต.เหมือง จำนวนนักเรียน 922 คน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (สพม. 18)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 แห่ง

โรงเรียนชลกันยานุกูลแสนสุข ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 1,619 คน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ

จำนวน 4 แห่ง

1. โรงเรียนแสนสุขศึกษา ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 968 คน

2. โรงเรียนสุขุมวิทา ถ.สุขุมวิท ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 132 คน

3. โรงเรียนนารานูบาล ต.เหมือง จำนวนนักเรียน 215 คน

4. โรงเรียนสามมุกคริสเตียนวิทยา ต.แสนสุข จำนวนนักเรียน 328 คน

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน

1 แห่ง

โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวนนักเรียน 277 คน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 แห่ง

1. มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนนักเรียน 48,085 คน

2. โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนนักเรียน 3,176 คน

กีฬาและนันทนาการ

1. ลานกีฬาอเนกประสงค์ จำนวน 5 แห่ง

2. สนามบาสเก็ตบอล จำนวน 7 แห่ง
3. ลานอเนกประสงค์ขนาดเล็ก (มหาวิทยาลัยบูรพา) จำนวน 3 แห่ง
4. สนามเด็กเล่น จำนวน 9 แห่ง
5. ลานอเนกประสงค์ขนาดใหญ่ (มหาวิทยาลัยบูรพา) จำนวน 1 แห่ง
6. สนามตะกร้อ จำนวน 5 แห่ง
7. สนามฟุตบอลมาตรฐาน จำนวน 5 แห่ง
8. สนามฟุตบอล ขนาดเล็ก (สนามหญ้าเทียม) จำนวน 1 แห่ง
9. สนามเปตอง จำนวน 3 แห่ง
10. สนามฟุตซอล จำนวน 2 แห่ง
11. สระว่ายน้ำ (มหาวิทยาลัยบูรพา) ขนาด 25 x 50 ม. จำนวน 1 แห่ง
12. สระว่ายน้ำโรงเรียนสาธิต ฯ มหาวิทยาลัยบูรพา ขนาด 12.5 x 25 ม. จำนวน 1 แห่ง
13. สนามเทนนิส จำนวน 7 แห่ง
14. สนามวอลเลย์บอล จำนวน 4 แห่ง
15. โรงยิมเนเซียม จำนวน 5 แห่ง
16. สวนสาธารณะ จำนวน 3 แห่ง

ด้านสาธารณสุข

1. โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ สังกัดมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง
 - 1.1 ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 1.2 แพทย์ 54 คน
 - 1.3 พยาบาล 109 คน
 - 1.4 ทันตแพทย์ 4 คน
 - 1.5 เติงคนไข้ 104 เติง
 - 1.6 ผู้ป่วยนอก 215,420 คน
 - 1.7 ผู้ป่วยใน 4,814 คน

รวมผู้ป่วยทั้งนอกและใน จำนวน 220,234 คน

สาเหตุการเจ็บป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

1. อุบัติเหตุ 73,563 ราย/ ปี งบประมาณในการรักษาทั้งสิ้น 8,187,785 บาท
2. สาเหตุอื่น 198,310 ราย/ ปี งบประมาณในการรักษาทั้งสิ้น 51,432,651.75 บาท
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 2 แห่ง (อยู่บริเวณถนนสุขุมวิท และบริเวณ

ตำบลเหมือง

3. ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 1 แห่ง
4. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) มี อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) ในชุมชนให้คำแนะนำ 43 แห่ง
 5. อสม. จำนวน 404 คน
 6. คลินิกเอกชน จำนวน 42 แห่ง แยกเป็น
 - 6.1 คลินิกเวชกรรม จำนวน 20 แห่ง
 - 6.2 คลินิกทันตกรรม จำนวน 15 แห่ง
 - 6.3 คลินิกเวชกรรมเฉพาะทาง จำนวน 5 แห่ง
 - 6.4 เทคนิคการแพทย์ จำนวน 2 แห่ง
 7. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 44 แห่ง
 - 7.1 ร้านขายยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์ จำนวน 2 แห่ง
 - 7.2 ผลิตยาแผนโบราณ จำนวน-แห่ง
 8. เกษัชกร จำนวน 39 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชณี จันทร์ทรงกต (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา โรงเรียนสารวิทยา” พบว่า อายุ ชั้นเรียน อาชีพของบิดามารดา การได้รับข่าวสารจากสื่อวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่พบว่า เพศ นักเรียนที่นำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติ การได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนที่มีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมจากการทำกิจกรรมในชุมชน จะมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประภาพร ศรีสถิตธรรม (2543) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ประการแรก เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในชุมชนเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา ประการที่สอง เป็นการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม ประการที่สาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ประการสุดท้าย เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผล

ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

รุ่งอรุณ บุญสายันต์ (2543) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารจัดการขยะเทศบาลนครขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารเทศบาลด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล การประสานแผนพัฒนาเทศบาล และการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะของแต่ละชุมชน ในเขตพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะของแต่ละชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของกลุ่มคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยในลักษณะอาคาร บ้านเรือนแบบชุมชนใจกลางเมืองหรือการค้า ชุมชนที่อาศัยชั้นกลางและสูง ชุมชนที่อาศัยแออัด ชุมชนชานเมือง 5) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารขยะแบบมีส่วนร่วมในอนาคตระหว่างคณะกรรมการชุมชนและเทศบาลนครขอนแก่น ในภาพรวมของเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารเทศบาลนครขอนแก่น

1.1 คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมเป็นข้าราชการประจำส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากหอการค้าและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543

1.2 การบริหารเทศบาลนครขอนแก่น ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล มีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นอย่างเป็นระบบ ทั้งแผนพัฒนาระยะยาว 15 ปี พ.ศ.2535-2549 ระยะปานกลาง 5 ปี พ.ศ.2540-2544 ประจำปี พ.ศ.2543 และแผนดำเนินงาน

ด้านการประสานและแผนพัฒนาเทศบาล มีการประสานเพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไขแผนงานโครงการในช่วงการแปลงแผนพัฒนาเทศบาลระยะปานกลางมาสู่แผนประจำปี

ด้านการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล มีการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชน

การเปิดโอกาสในการบริหารเทศบาลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะ

พบว่า แรงจูงใจส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน การประเมินผลแผนพัฒนาหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p < 0.05$) ส่วนการเปิดโอกาสในการบริหารงานเทศบาล ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p < 0.05$)

4. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะของแต่ละชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน

5. การศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของกลุ่มคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยในลักษณะอาคารบ้านเรือนแบบชุมชนใจกลางเมืองหรือการค้าชุมชนที่อาศัยชั้นกลางและสูง ชุมชนที่อยู่อาศัยแออัด ชุมชนชานเมือง

การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน มี 2 ระดับ คือ กลุ่มที่มีส่วนร่วมมาก เป็นของกลุ่มชุมชนใจกลางเมืองหรือการค้า และกลุ่มที่อาศัยชั้นกลางและสูง ส่วนกลุ่มที่มีส่วนร่วมปานกลาง เป็นของกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัยแออัด และกลุ่มชานเมือง

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนาหรือโครงการในชุมชน กลุ่มชุมชนทั้ง 3 กลุ่มมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มที่อาศัยแออัด มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มชุมชน

6. การศึกษาแนวทางการบริหารขยะแบบมีส่วนร่วมในอนาคตระหว่างคณะกรรมการชุมชนและเทศบาลนครขอนแก่น ในภาพรวมของเทศบาลนครขอนแก่น

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญ พบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับขยะ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละชุมชน การแสดงความต้องการของแต่ละชุมชน

6.2 แนวทางการประสานงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนกับเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญ พบว่า การให้ผู้บริหารเทศบาลรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน การเลือกรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมระหว่างเทศบาลและคณะกรรมการชุมชน การเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานของเทศบาล

6.3 แนวทางการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญ พบว่า การติดตามผลการดำเนินงาน

ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเทศบาลที่กำหนดไว้ การรายงานปัญหาและอุปสรรคจากการทำงาน
ของเทศบาล การตรวจสอบประเมินผลผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล

วิวรรณ ชันช โภคย์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า
ความรู้ ทักษะคติ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

สมชัย ศิริสมบัติ (2544) ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาล
สู่ “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษา เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลให้กรรมการชุมชน
มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ โดยศึกษาจากกรรมการในชุมชนย่อยในเขตเทศบาล
เมืองบ้านบึง จำนวน 18 ชุมชน ๆ ละ 9 คน รวม 162 คน ผลการศึกษาทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความสัมพันธ์กับผู้นำโครงการ และประโยชน์ที่ได้รับ
จากโครงการ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่

ลัดดา กิระ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น:
ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางปลาสร้อย ตำบลบ้านโคก และตำบลมะขามหย่ง จำนวน 268
คน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม
และความรู้ความเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการปกครองท้องถิ่น โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่า เพศหญิง ผู้ที่มีระดับ
การศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการปกครองระดับสูงด้วย ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการปกครอง
มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครอง ท้องถิ่นในระดับสูง
มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และต่ำ ส่วนปัจจัย
ด้านอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ไม่มี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น การศึกษาครั้งนี้ มี
ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบเป็น
ทางการและการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ทราบว่าประชาชนให้ความสนใจเข้ามา
มีส่วนร่วมในการปกครองรูปแบบใด เพื่อจะได้วิเคราะห์หาสาเหตุและนำไปเป็นข้อเสนอแนะ
ในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่ใช่ทางการ ซึ่งจะก่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตยต่อไป

มาลี เบ็ญจะมโน (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ โดยกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 20 คนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นอาชีพของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธรรมจรรย์ ตูลธำรง (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอปาปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในกรณีของเทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งครอบคลุม 3 วัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และปัญหาอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วม โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้จากการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2545-2546 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 134 คน ที่ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบ t-test ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ANOVA และการหาค่าประสิทธิสัมสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่ศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้แก่ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่เชื่อถือได้ว่าจะมีผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ เวลาที่จำกัดในการทำกิจกรรมของชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลการติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ องค์กรเอกชนยังเข้ามาสนับสนุนไม่ทั่วถึงทุกชุมชน และประชาชนในชุมชนยังขาดการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

เสนอ เถาว์ชาติ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาในกลุ่มกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 114 คน ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครูมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนผู้แทนองค์กรชุมชน ศิษย์เก่า และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในระดับมาก เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ช่วงอายุ 20-30 ปี และ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในระดับมาก ช่วงอายุอื่นมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ระดับการศึกษาปริญญาตรี และโท มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนการศึกษาอื่น ๆ ที่ต่ำกว่ามีส่วนร่วม ในระดับปานกลาง

ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนา ชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นผู้ที่สมรสแล้ว มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการชุมชนเพียง 1 ครั้ง และไม่เคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย และได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยในเขต เทศบาลเมืองลำพูน 4 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล การพัฒนาชุมชนย่อย ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการประชุมที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาชุมชน การคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน การคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาของชุมชน ค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอต่อเทศบาล การตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและ การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และปัจจัยด้านการได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม พัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่แตกต่างกัน คือ คณะกรรมการมีอายุน้อยและคณะกรรมการ ที่ไม่เคยรับการฝึกอบรมมีแนวโน้มของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลในการพัฒนาชุมชนย่อยมากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุมากและคณะกรรมการ ที่ไม่เคยรับการฝึกอบรม ปัจจัยด้านศึกษานั้น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนย่อยของคณะกรรมการชุมชน สำหรับปัจจัยด้านรายได้นั้น มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชน คือ คณะกรรมการที่มีรายได้น้อยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากกว่า

ภราดร บุตรบุญ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน หมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติ โดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง ในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านบริหาร ได้แก่ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการปกครองระดับหมู่บ้าน

ความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม ทักษะติดต่อตัวผู้นำ และการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน และเมื่อเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย พบว่า ตำแหน่งในหมู่บ้าน การติดต่อสื่อสาร อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ทักษะติดต่อตัวผู้นำ เพศ ความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระดับหมู่บ้าน และความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์) ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด จำนวน 316 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ การศึกษา หมู่บ้านที่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยกันในครอบครัว และช่องทางการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

พิสมัย บุญเลิศ (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา เทศบาลนครสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้นำชุมชนหรือหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ จำนวน 115 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชน ไม่มีความไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ ส่วนระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล รวม 4 ด้าน ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สำหรับด้านการร่วมค้นหาปัญหามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า อายุ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร บทบาทของข้าราชการ

และนโยบายรัฐบาลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

โดยมีอายุและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปรีดา เจษฎาวรางกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

ในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาในกลุ่มคณะกรรมการชุมชน จำนวน 243 คน พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาชุมชน ส่วนเพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาชุมชน

ธีรภาพ งามระเบียบ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา

ในการพัฒนาเทศบาลคูเมืองนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาและสถานภาพส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในเขตเทศบาลเนินสูง อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ ของสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคม อาชีพ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 กับระดับการมีส่วนร่วม ยกเว้น การศึกษา พบว่า การศึกษากับระดับ การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันในทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

กานนิต มงคลเกตุ (2550) ศึกษากระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน

หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองคณะกรรมการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านในกลุ่มทดลองมีความรู้อยู่ในระดับสูงเพิ่มขึ้นจากการทดลอง ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัติในการบริหารงาน โดยรวม และทั้ง 7 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การการบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลางมากกว่าก่อนทดลอง ซึ่งมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย และภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีความรู้และการปฏิบัติในการบริหารงาน โดยรวมและทั้ง 7 ขั้นตอนมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

โดยสรุป การใช้กระบวนการประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วมตาม A-I-C และกระบวนการบริหารงานแบบ POSDCORB มีประสิทธิภาพเหมาะสม ทำให้คณะกรรมการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านมีความรู้และมีการบริหารจัดการหอกระจายข่าวที่ดีขึ้น จึงควรนำกระบวนการดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารของหมู่บ้านอื่นต่อไป

อรัญญา นามวงศ์ (2550) ศึกษากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาสว่าง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการชุมชนของเทศบาลตำบลนาสว่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการวางแผน เพื่อการดำเนินการของเทศบาลตำบลนาสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนด้านการดำเนินการและการตรวจสอบและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาคณะกรรมการชุมชนของเทศบาลตำบลนาสว่าง พบว่า เทศบาลตำบลนาสว่างไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนได้เสนอข้อมูล แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม เทศบาลไม่ได้แจ้งเรื่องการประชุมต่าง ๆ ให้กรรมการชุมชนทราบ เพื่อจะเข้าร่วมประชุม ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม คือ จัดให้ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแก่คณะกรรมการชุมชน จัดให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง 2. คณะกรรมการชุมชนของเทศบาลตำบลนาสว่าง จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาสว่าง ได้มาก การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการด้านการกระจายอำนาจธรรมาภิบาล การจูงใจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อผู้บริหารเทศบาลใช้กลยุทธ์ด้านการกระจาย ด้านธรรมาภิบาล และด้านการจูงใจ กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน มีส่วนร่วมเปิดเผยข้อมูล การเงิน-การคลัง และการได้รับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่นในโครงการที่เทศบาลจัดขึ้น 3. คณะกรรมการชุมชนขอเทศบาลตำบลนาสว่าง จะมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาสว่าง กลยุทธ์ที่ควรพัฒนา คือ ด้านการจูงใจ โดยการจัดให้มีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่น ๆ ให้กับคณะกรรมการชุมชน เพิ่มโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้รับรู้อะไรหรือร้องทุกข์ของประชาชน ให้ได้มีโอกาสเข้าฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และด้านธรรมาภิบาล ด้านการกระจายอำนาจ โดยให้คณะกรรมการชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการสอบราคา การประกวดราคา ผลการดำเนินงาน ให้กับคณะกรรมการชุมชนทราบเป็นระยะ

พระชุมพร บุญราช (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย คือ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ และการเผยแผ่ศาสนาธรรม

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคายที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่าง 1 ด้าน คือ ด้านการเผยแพร่ศาสนธรรม

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคายที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านสาธารณสงเคราะห์

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคายที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์

ปริญดา อธิศิวาเวทย์ (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา และด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษาในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัว เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ในเขตตำบลหนองบัว ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลหนองบัว จำนวน 6 หมู่บ้าน ๆ ละ 15 คน รวมประชากรทั้งหมด 90 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายและหญิงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ อายุมากกว่า 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่ จบการศึกษาประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกร รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000-10,000 บาท ระยะเวลา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่ำกว่า 3 ปี ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นกรรมการ ไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป การได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุน ฯ อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมที่สุดในด้านร่วมพิจารณา เงินกู้ รองลงมา คือ ร่วมประชุม ร่วมดำเนินงานตาม โครงการ ร่วมตรวจสอบ และน้อยที่สุด คือ ร่วมประเมินผล ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจ เป็นปัจจัยส่งผลการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติได้ การได้ฝึกอบรมการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการดำรงตำแหน่ง ไม่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อิทธิพล กาญจนพิมล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาท้องถิ่น อันได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม, ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากร, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม, ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล เมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 330 คน จากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้านประชากร แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (รายได้) ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านสังคมที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน 4) ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคมที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ 1) ปัญหาด้านงบประมาณในการพัฒนาไม่เพียงพอ 2) หน่วยงานราชการขาดการประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญว่ารัฐควรให้การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้เพียงพอ และหน่วยงานราชการต้องเพิ่มประสานงานระหว่างกันในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน

ทรงยศ สาโรจน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบางบัวในการอนุรักษ์คลองบางบัว เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเสริมในด้านการรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ลำคลอง และความตระหนักต่อการอนุรักษ์ลำคลองของประชาชนชุมชนบางบัว และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัว ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสาร ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารน้อย ด้านความรู้ในการอนุรักษ์ลำคลอง ประชาชนมีความรู้ในการอนุรักษ์ลำคลองน้อย และด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลอง ประชาชนมีความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลองปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ ความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลอง การรับรู้ข่าวสารและรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และความรู้ในการอนุรักษ์ลำคลอง

ฉพพงษ์ วราหะ (2552) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี

ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษาสูงสุด ด้านการบริหารบุคคล มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการสรรหาบุคลากรของสถานศึกษาสูงสุด และด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาสูงสุด 2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ 1) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา เข้าร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา 2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมทางวิชาการและการเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมการประเมินผลการจัดกิจกรรม 3) สถานศึกษารายงานผลการประเมินผลการจัดกิจกรรมให้กับคณะกรรมการชุมชนทราบ ด้านการบริหารงานงบประมาณ 1) สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา 2) ควรจัดอบรม ประชุม ให้คณะกรรมการชุมชนเข้าถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล 1) สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสรรหาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ควรจัดอบรม ประชุม ให้คณะกรรมการชุมชนเข้าถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการสรรหาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป 1) สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 2) สถานศึกษาต้องทำความเข้าใจกับคณะกรรมการชุมชนให้เห็นความสำคัญและร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

สุกัญช ตรีทศ (2552) การศึกษาเรื่อง ความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วม 5 รูปแบบตามคุณลักษณะของเมืองน่าอยู่ พบว่า 1) ระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านสังคมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง 3) ระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านกายภาพ ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย 4) ระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง 5) ระดับความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย

วิรัตน์นันท ะวาร (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษาและเขตเลือกตั้ง 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือดำเนินการ 2. การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา และเขตเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการประชุมประชาคม เพื่อสรุปปัญหาและควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติหรือดำเนินการ ควรเปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรมีค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล ควรมีการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาทุก 3 เดือน

ณัฐภาส การรินทร์ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการค้นคว้าอิสระ

มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ใช้วิธีเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. สำหรับข้อเสนอแนะ คณะกรรมการชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยการประกาศเสียงตามสายเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนก่อนมีการลงมติ และควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ตัวแปรร่วม เพื่อนำไปกำหนดแนวคิดในส่วนของตัวแปรดังนี้

ตารางที่ 1 อ้างอิงข้อมูลตัวแปร

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
เพศ	1. ลัดดา ภิระ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี 2. มาลี เบ็ญจะมโน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 3. เสนอ เถาว์ชาติ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
อายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ธรรมจรรย์ ตุลยธำรง (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. มาลี เบ็ญจะมโน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี 3. เสนอ เถาว์ชาติ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต 4. ภราดร บุตรบุญ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน
ระดับการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลัดดา กิระ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี 2. มาลี เบ็ญจะมโน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี 3. ภราดร บุตรบุญ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน 4. จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 5. พิสมัย บุญเลิศ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ 6. ปรีดา เจษฎาวรางกูล (2550) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
	<p>7. ชีรภาพ งามระเบียบ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในการพัฒนาเทศบาลคู่มือนำอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี</p> <p>8. สันติสุข อยู่สุข (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู</p>
รายได้	<p>1. วิวรรณ ชันธ โภคย์ (2544) ทำศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี</p> <p>2. มาลี เบ็ญจมนโน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี</p> <p>3. อมรรรัตน์ ชัยบรรค์เมือง (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี</p> <p>4. ทรงยศ สาโรจน์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร</p>
ประสบการณ์	<p>1. เดชา เลิศวิทย์ (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>2. รัชณี จันทรงกรด (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา”</p>
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	<p>1. สมชัย ศิริสมบัติ (2544) ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่มือนำอยู่”</p> <p>2. ธรรมจรรย์ ตูลยธำรง (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
<p>การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา</p> <p>การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม</p>	3. ภราดร บุตรบุญ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน
	ในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน
	4. อมรรัตน์ ชัยบรรคเมือง (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ
	ประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลตำบล
	แหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
	5. จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ
	ประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา องค์การ
บริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	
6. วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วม	
ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษา	
ในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี	
7. ทรงยศ สาโรจน์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	
คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจมส์คีย์ ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลัก	
ในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการ เพื่อให้กองทุนหลักประกันสุขภาพ	
เป็นกองทุนดีเด่นระดับประเทศ	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจมส์คีย์ ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลัก	
ในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการ เพื่อให้กองทุนหลักประกันสุขภาพ	
เป็นกองทุนดีเด่นระดับประเทศ	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
การมีส่วนร่วมในการลงทุน	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจมส์คัลด์ ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้กองทุนหลักประกันสุขภาพเป็นกองทุนดีเด่นระดับประเทศ
และ	
ปฏิบัติงาน	
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจมส์คัลด์ ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้กองทุนหลักประกันสุขภาพเป็นกองทุนดีเด่นระดับประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งประกอบไปด้วย บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน จำนวนทั้งหมด 54 คน (ที่มา: คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2557 และคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2558) โดยจำแนกเป็น

1. คณะกรรมการบริหารกองทุนประเภทคณะกรรมการบริหาร จำนวน 18 คน
2. คณะกรรมการบริหารกองทุนประเภทคณะอนุกรรมการ จำนวน 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสพการณ์

ในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าให้เลือกทั้งสิ้น 3 ระดับ มีทั้งหมด 4 ด้าน รวมคำถามจำนวน 25 ข้อ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	จำนวน 5 ข้อ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	จำนวน 13 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	จำนวน 4 ข้อ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	จำนวน 3 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าน้ำหนัก
มาก (ร่วมทุกครั้ง)	3
ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	2
น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)	1

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามปัญหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การหาความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามดังต่อไปนี้

2.1 นายสรวิทย์ รอดอยู่	ปลัดเทศบาลเมืองแสนสุข
2.2 นางจิตภา จุฑาภูวดล	พยาบาลวิชาชีพ 6 ว เทศบาลเมืองแสนสุข
2.3 อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ทำการตรวจและแนะนำรายละเอียด แก้ไขแบบสอบถาม ตลอดจนนำแบบสอบถาม มาปรับปรุงให้เหมาะสม ทั้งในด้านภาษาและความชัดเจนของเนื้อหา (Content validity) จากนั้น ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

3. การหาความเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม หลังจากผ่านการตรวจสอบ การแก้ไขแล้ว นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยง หรือหาความเชื่อมั่นได้ของแบบสอบถาม (Reliability) Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือ ความเชื่อถือของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเท่ากับ 0.9820 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังคณะกรรมการกองทุน หลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 54 ชุด โดยมีแบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 54 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนก เพศ อายุ ระดับศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ โดยใช้วิธีการประมวลค่าทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) แจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ประกอบการนำเสนอแบบตาราง

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) แจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ประกอบการนำเสนอแบบตาราง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ประกอบการนำเสนอแบบตาราง

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จากสูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
2.33-3.00 หมายถึง (ร่วมทุกครั้ง)	มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพมาก
1.67-2.32 หมายถึง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพปานกลาง
1.00-1.66 หมายถึง (ไม่เคยร่วมเลย)	มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพน้อย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด คือ คณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข รวม 54 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมทางสถิติและนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N = 54)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	28	51.85
หญิง	26	48.15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
26-35 ปี	3	5.56
46-55 ปี	18	33.33
46 ปีขึ้นไป	33	61.11
ระดับการศึกษา		
ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 6	4	7.41
มัธยมศึกษาปีที่ 3	11	20.37
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.	1	1.85
อนุปริญญา/ ปวส.	1	1.85
ปริญญาตรีขึ้นไป	37	68.52
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
10,001-15,000 บาท	16	29.63
15,001-20,000 บาท	10	18.52
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	28	51.85
การดำรงตำแหน่ง		
คณะกรรมการบริหาร	15	27.78
คณะอนุกรรมการ	36	66.67
ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ	3	5.56
ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของกองทุน		
หลักประกันสุขภาพ		
ไม่เคย	0	0.00
เคย	54	100.00
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาล		
ไม่ได้รับ	0	0.00
ได้รับ	54	100.00

จากตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N = 54) จำแนกตาม ข้อมูลทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.85 มีอายุระหว่าง 46 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 46-55 ปี ร้อยละ 33.33 และมีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 5.56 โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 68.52 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 20.37 ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 7.41 มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. ร้อยละ 1.85 อนุปริญญา/ ปวส. ร้อยละ 1.85 ตามลำดับ ซึ่งโดยส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 51.85 รองลงมา คือ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 29.63 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.52 ตามลำดับ และส่วนใหญ่จะเป็นตำแหน่งคณะกรรมการ ร้อยละ 66.67 รองลงมา จะเป็นตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร ร้อยละ 27.78 และเป็นทั้งตำแหน่ง คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการ ร้อยละ 5.56 ตามลำดับ ซึ่งประสบการณ์เกี่ยวกับการ ทำกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรม ร้อยละ 100.00 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรมและการได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาล ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 100.00 โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 3 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ กองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและรายด้าน (N = 54)

การมีส่วนร่วม	μ	σ	แปลความ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา	2.55	0.50	มาก	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนิน กิจกรรม	2.50	0.57	มาก	2

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	μ	σ	แปลความ	อันดับ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	2.38	0.69	ปานกลาง	4
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.40	0.66	มาก	3
ภาพรวม	2.48	0.57	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.55$, $\sigma = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.55$, $\sigma = 0.50$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.50$, $\sigma = 0.57$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.38$, $\sigma = 0.69$)

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมือง
แสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (N = 54)

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
1. มีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพทั่วไป สภาพปัญหาและสิ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหาร ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ	32 (59.26)	22 (40.74)	0	2.59	0.50	มาก	2
2. การเข้าร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ของชุมชน	29 (53.70)	24 (44.44)	1 (1.85)	2.52	0.54	มาก	3
3. มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาชี้แนะ เมื่อมีปัญหาในการดำเนินแผนงาน โครงการกิจกรรม	33 (61.11)	21 (38.89)	0	2.61	0.49	มาก	1
4. มีส่วนร่วมในการชักจูงให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา	28 (51.85)	25 (46.30)	1 (1.85)	2.50	0.54	มาก	4
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ ของแนวทางการแก้ไขปัญหา	29 (53.70)	24 (44.44)	1 (1.85)	2.52	0.54	มาก	3
	ภาพรวม			2.55	0.50	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.55$, $\sigma = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สรุปได้ดังนี้

อันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ชี้แนะ เมื่อมีปัญหาในการดำเนินแผนงานโครงการกิจกรรม มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\mu = 2.61$, $\sigma = 0.49$) รองลงมา มีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพทั่วไป สภาพปัญหาและสิ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\mu = 2.59$, $\sigma = 0.50$) และการเข้าร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชนกับมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการแก้ไขปัญหาอยู่ในอันดับที่ 3 เท่ากัน มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\mu = 2.52$, $\sigma = 0.54$) อันดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\mu = 2.50$, $\sigma = 0.54$)

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมือง
แสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม (N = 54)

การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
1. การเข้าร่วมวางแผนดำเนินงาน ของคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม	33 (61.11)	20 (37.04)	1 (1.85)	2.59	0.53	มาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อจัดลำดับ ความสำคัญในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	33 (61.11)	19 (35.19)	2 (3.70)	2.57	0.57	มาก	3
3. มีส่วนร่วมในการวางแผนเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม	35 (64.81)	17 (31.48)	2 (3.70)	2.61	0.56	มาก	1
4. มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่	29 (53.70)	23 (42.59)	2 (3.70)	2.50	0.57	มาก	6
5. การเข้าร่วมในการหาความรู้และเก็บข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำมาวางแผนในการดำเนิน กิจกรรม	29 (53.70)	24 (44.44)	1 (1.85)	2.52	0.54	มาก	5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
6. การแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมในที่ประชุม	31 (57.41)	22 (40.74)	1 (1.85)	2.56	0.54	มาก	4
7. มีส่วนร่วมในการวางแผนการเสริมสร้างประสิทธิภาพและพัฒนาบุคลากรของกองทุนหลักประกันสุขภาพ	29 (53.70)	24 (44.44)	1 (1.85)	2.52	0.54	มาก	5
8. มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการปฏิบัติในแผนงานการดำเนินกิจกรรมหลังจากได้ปัญหาที่จะนำมาแก้ไขแล้ว	29 (53.70)	24 (44.44)	1 (1.85)	2.52	0.54	มาก	5
9. การร่วมสร้างสัมพันธภาพ สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	29 (53.70)	23 (42.59)	2 (3.70)	2.50	0.57	มาก	6
10. การเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ได้กำหนดวางแผนไว้แล้วให้แก่ประชาชนได้รับทราบ	29 (53.70)	19 (35.19)	6 (11.11)	2.43	0.69	มาก	7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
11. มีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนชุมชน เพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม	32 (59.26)	18 (33.33)	4 (7.41)	2.52	0.64	มาก	5
12. มีส่วนร่วมในการเข้าร่วม ในการประสานงานกับชุมชนและองค์กร เอกชนอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการ	29 (53.70)	16 (29.63)	9 (16.67)	2.37	0.76	มาก	8
13. มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมศึกษาดูงาน ของเทศบาลอื่น ๆ เพื่อนำมาวางแผนดำเนิน กิจกรรม	32 (59.26)	7 (12.96)	15 (27.78)	2.31	0.89	ปานกลาง	9
	รวม			2.50	0.57	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.50, \sigma = 0.57$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ สรุปได้ดังต่อไปนี้

อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการวางแผนเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม ($\mu = 2.61, \sigma = 0.56$) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเข้าร่วมวางแผนดำเนินงานของคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.59, \sigma = 0.53$) มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการวางแผนดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.57, \sigma = 0.57$) การแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมในที่ประชุม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.56, \sigma = 0.54$) การเข้าร่วมในการหาความรู้ และเก็บข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวางแผนในการดำเนินกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการวางแผนการเสริมสร้างประสิทธิภาพและพัฒนาบุคลากรของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการปฏิบัติในแผนงานการดำเนินกิจกรรมหลังจากได้ปัญหาที่จะนำมาแก้ไขแล้ว มีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนชุมชนเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีส่วนร่วมในอันดับที่ 5 เท่ากัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.52, \sigma = 0.64$) และมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ การร่วมสร้างสัมพันธภาพ สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานในการวางแผนดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในอันดับที่ 6 เท่ากัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.50, \sigma = 0.57$) การเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ได้ กำหนดวางแผนไว้แล้วให้แก่ประชาชนได้รับทราบ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.43, \sigma = 0.69$) มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรเอกชนอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.37, \sigma = 0.76$) อันดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมศึกษาดูงานของเทศบาลอื่น ๆ เพื่อนำมาวางแผนดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.31, \sigma = 0.89$)

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมือง
แสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน (N = 54)

	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
1. การเข้าร่วมในการจัดสรร กำหนดค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ	28 (51.85)	14 (25.93)	12 (22.22)	2.30	0.82	ปานกลาง	3
2. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้งบประมาณในการใช้จ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ	28 (51.85)	20 (37.04)	6 (11.11)	2.41	0.69	มาก	2
3. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดทำ งบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณ	28 (51.85)	20 (37.04)	6 (11.11)	2.41	0.69	มาก	2
4. ร่วมกำหนดขอบเขตการสำรวจข้อมูล พื้นฐานของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน	28 (51.85)	21 (38.89)	5 (9.26)	2.43	0.66	มาก	1
	รวม			2.38	0.69	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.38, \sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ สรุปได้ดังต่อไปนี้

อันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดขอบเขตการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.43, \sigma = 0.66$) รองลงมา และอยู่อันดับที่ 2 เท่ากัน คือ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณในการใช้จ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพกับมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดทำงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.41, \sigma = 0.69$) อันดับสุดท้าย คือ การเข้าร่วมในการจัดสรรกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.30, \sigma = 0.82$)

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมือง
แสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน (N = 54)

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	ระดับการมีส่วนร่วม			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	มาก (ร่วมทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็นบางครั้ง)	น้อย (ไม่เคยร่วมเลย)				
1. ท่านได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	28 (51.85)	12 (22.22)	14 (25.93)	2.26	0.85	ปานกลาง	2
2. ท่านได้มีการประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินงาน	28 (51.85)	23 (42.59)	3 (5.56)	2.46	0.61	มาก	1
3. มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการเสนอให้ประชาชนทราบ	28 (51.85)	23 (42.59)	3 (5.56)	2.46	0.61	มาก	1
	ภาพรวม			2.40	0.66	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.40, \sigma = 0.66$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ สรุปได้ดังต่อไปนี้

อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการเสนอให้ประชาชนทราบ อยู่ในอันดับ 1 เท่ากัน ส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.46, \sigma = 0.61$) อันดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.26, \sigma = 0.85$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ (N = 54)

การมีส่วนร่วม	เพศ					
	ชาย		ระดับการมีส่วนร่วม	หญิง		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.64	0.48	มาก	2.45	0.51	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.55	0.63	มาก	2.45	0.50	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	2.48	0.69	มาก	2.28	0.68	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.48	0.69	มาก	2.31	0.62	ปานกลาง
รวม	2.55	0.61	มาก	2.41	0.55	มาก
อันดับ			1			2

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
จำแนกตามเพศ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเพศชายมีส่วนร่วมในการบริหารงานในทุกด้านมากกว่าคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเพศหญิง

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตาม อายุ (N = 54)

การมีส่วนร่วม	อายุ								
	26-35 ปี		ระดับการมีส่วนร่วม	36-45 ปี		ระดับการมีส่วนร่วม	46 ปีขึ้นไป		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.00	0.00	ปานกลาง	2.58	0.45	มาก	2.58	0.53	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	1.92	0.13	ปานกลาง	2.56	0.48	มาก	2.52	0.61	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	1.75	0.43	น้อย	2.38	0.75	มาก	2.48	0.65	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.00	0.00	ปานกลาง	2.33	0.75	มาก	2.46	0.66	มาก
รวม	1.92	0.14	ปานกลาง	2.50	0.54	มาก	2.52	0.60	มาก
อันดับ			3			2			1

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานมากกว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีอายุในช่วงอายุอื่นในทุกด้าน โดยรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีอายุ 36-45 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด (N = 54)

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา														
	ไม่เกิน ประถมศึกษาปีที่ 6		ระดับการมี ส่วนร่วม	มัธยมศึกษา ปีที่ 3		ระดับการมี ส่วนร่วม	มัธยมศึกษา ปีที่ 6/ ปวช.		ระดับการมี ส่วนร่วม	อนุปริญญา/ ปวศ.		ระดับการมี ส่วนร่วม	ปริญญาตรี ขึ้นไป		ระดับการมี ส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหา ปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.25	0.50	ปานกลาง	2.45	0.52	มาก	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก	2.58	0.50	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.13	0.59	ปานกลาง	2.27	0.72	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก	2.58	0.50	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงาน	2.19	0.55	ปานกลาง	2.23	0.81	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก	2.42	0.67	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลงาน	2.17	0.58	ปานกลาง	2.21	0.78	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก	2.44	0.63	มาก
รวม	2.17	0.56	ปานกลาง	2.29	0.69	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก	2.54	0.53	มาก
อันดับ	4			3			1			1			2		

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ
กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม
ระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/
ปวช. และอนุปริญญา/ ปวส. มีส่วนร่วมในการบริหารงาน มากกว่าคณะกรรมการกองทุนหลักประกัน
สุขภาพที่มีการศึกษาระดับอื่นในทุก ๆ ด้าน โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (N = 54)

การมีส่วนร่วม	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน								
	10,001-15,000 บาท		ระดับการมีส่วนร่วม	15,001-20,000 บาท		ระดับการมีส่วนร่วม	มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.37	0.50	มาก	2.38	0.46	มาก	2.71	0.48	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.22	0.65	ปานกลาง	2.33	0.49	มาก	2.72	0.46	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	2.20	0.71	ปานกลาง	2.33	0.56	มาก	2.54	0.70	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.19	0.69	ปานกลาง	2.10	0.65	ปานกลาง	2.40	0.66	มาก
รวม	2.25	0.62	ปานกลาง	2.30	0.50	ปานกลาง	2.48	0.57	มาก
อันดับ	3			2			1		

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ
กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีรายได้เฉลี่ย
ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานในทุกด้านมากกว่าคณะกรรมการ
กองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอื่น ๆ โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามการดำรงตำแหน่ง (N = 54)

การมีส่วนร่วม	การดำรงตำแหน่ง								
	คณะกรรมการบริหาร		ระดับการมีส่วนร่วม	คณะอนุกรรมการบริหาร		ระดับการมีส่วนร่วม	ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.93	0.26	มาก	2.35	0.48	มาก	3.00	0.00	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.92	0.32	มาก	2.29	0.55	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน	2.88	0.45	มาก	2.12	0.65	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	2.93	0.26	มาก	2.12	0.63	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก
รวม	2.92	0.32	มาก	2.25	0.54	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก
อันดับ			2			3			1

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ
กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม
การดำรงตำแหน่ง พบว่า คณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพที่ดำรงตำแหน่ง
ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในทุกด้านมากกว่า
คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่ดำรงตำแหน่งเดียว โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. และอนุปริญญา/ ปวส. มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป และการดำรงตำแหน่งทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ
2. ผลการศึกษการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า คณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีภาพรวมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ในระดับปานกลาง
3. ผลการศึกษการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อจำแนกตาม

เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการดำรงตำแหน่ง สามารถสรุปผลได้ดังนี้
คือ

3.1 คณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเพศชายมีส่วนร่วม
ในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยในภาพรวม
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพหญิง

3.2 คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วม
ในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวม
สูงกว่าช่วงอายุอื่น ๆ

3.3 คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/
ปวช. และอนุปริญญา/ ปวส. มีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับ
มาก มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ

3.4 คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป
มีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ในภาพรวม
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีรายได้อื่น ๆ

3.5 คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่ดำรงตำแหน่งทั้งคณะกรรมการบริหาร
และคณะอนุกรรมการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับ
การมีส่วนร่วมมาก มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่ดำรงตำแหน่งเดียว

อภิปรายผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกัน
สุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็น
สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการของกองทุน
หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วม
ในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข
ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วม
ในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ
ของปัญหา มีระดับการมีส่วนร่วมมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม
ในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ตามลำดับ
และด้านการมีส่วนร่วมในการในการลงทุนและปฏิบัติงาน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในอันดับสุดท้าย

ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตลอดจนข้าราชการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงและเป็นแนวทางในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรยา บุตรโคตร (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และมีความขัดแย้งกับผลการศึกษาของปรินดา อธิศิลาเวทย์ (2550) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล โดยรวมพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพมากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา ภิระ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะเพศชายมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าเพศหญิง

2.2 การเปรียบเทียบอายุกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการที่มีอายุช่วงดังกล่าว เป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และไม่ค่อยมีภาระส่วนตัว ทั้งประกอบอาชีพและการดูแลบุตรหลาน จึงสามารถเสาะเวลามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพมากกว่าคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพในกลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2541) ที่ว่าด้วยเงื่อนไขความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ประชาชนต้องใช้เวลาที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญา เวสารัชช์ (ม.ป.ป.

อ้างถึงใน สัชฌกร บุญกอบ, 2554, หน้า 25-26) ที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่เอื้ออำนวย ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของท่านตะวัน อินทร์จันทร์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนา ชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ผลการศึกษาพบว่า อายุมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน คือ คณะกรรมการที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุมาก

2.3 การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. และ อนุปริญญา/ ปวส. มีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกัน สุขภาพมากกว่าระดับการศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษา ของเสนอ เถาว์ชาติ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี และโท มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนการศึกษาอื่น ๆ ที่ต่ำกว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2.4 การเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพมากกว่าคณะกรรมการบริหารงานกองทุน หลักประกันสุขภาพที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ธนะสัมบัญ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท พบว่า ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น วางแผนปฏิบัติงาน และติดตามประเมินผล โครงการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า

2.5 การเปรียบเทียบการดำรงตำแหน่งกับของคณะกรรมการบริหารงานกองทุน หลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ที่ดำรงตำแหน่งทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ มีส่วนร่วมในการบริหารงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพมากกว่าคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพที่ดำรง ตำแหน่งเดียว โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาด้านระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. และอนุปริญญา/ ปวส. เป็นส่วนมากที่เข้าร่วมในการบริหารงานกองทุน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ควรมีการสนับสนุนให้กับคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพควรมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่เป็นคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ที่ได้รู้เหล่านั้นมาพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ให้เจริญรุ่งเรืองทันสมัยได้

2. จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้หน่วยงานที่กำกับดูแลกองทุนหลักประกันสุขภาพควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกจิตสำนึกของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพให้เข้าร่วมลงทุนและปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพให้บ่อยครั้งมากขึ้น เพื่อกองทุนจะได้มีคณะกรรมการบริหารในการเข้าร่วมลงทุนและปฏิบัติงานมากขึ้น และร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานอย่างสามัคคีสามารถพัฒนากองทุนให้ทันสมัยทันต่อสภาพเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำกองทุนไปสู่การพัฒนาในระดับประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการเข้าร่วมในการจัดสรรกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า

1.1 ก่อนที่จะนำเสนอให้ผู้บริหารทราบหรือเปิดรับโครงการส่งเสริมสุขภาพของเทศบาล คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพควรเน้นหรือเข้าร่วมพิจารณาการจัดสรรเงินและกำหนดค่าใช้จ่ายของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ สาธารณสุขอำเภอ ควรมีการอบรมให้ความรู้หรือให้

การสนับสนุนทางด้านวิชาการเกี่ยวกับระเบียบการใช้จ่ายเงินหรืองบประมาณแก่คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพมีความรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ในการเข้าร่วมในการในการจัดสรรกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพให้เป็นอย่างถูกต้องตามระเบียบและมีประสิทธิภาพ

1.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลอื่นที่เข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพในเชิงปริมาณลักษณะเดียวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพนี้ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเกิดประโยชน์ในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพมากขึ้น

2. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมในการชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหามีอันดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า

2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบกองทุนหลักประกันสุขภาพต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเชิงรุกอย่างจริงจัง โดยถือว่าการกิจในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในครั้งต่อไป โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภารกิจและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สำคัญในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพที่จะเกิดขึ้นในชุมชนมากกว่าการตั้งรับ ซึ่งมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เครื่องมือ บุคลากร ทีมแพทย์พยาบาล ไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องยึดฐานในการทำงานกับชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพในเทศบาลอื่นที่เข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพในเชิงปริมาณลักษณะเดียวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพนี้ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเกิดประโยชน์ในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่หรือหมู่บ้านที่เข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพ และเห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการนำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3. สนับสนุนการศึกษาวิจัย โดยให้ทุนแก่ชุมชนในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ และสอดคล้องกับความต้องการด้านการดูแลสุขภาพของประชาชน

4. ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ
และมีการประเมินติดตามผลการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

บรรณานุกรม

- กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. (2558). แหล่งที่มาของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. เข้าถึงได้จาก <http://obt.nhso.go.th/obt/about?id=5>
- กามนิต มงคลเกตุ. (2550). *กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีระศักดิ์ เจริญพันธ์. (2551). *การจัดการสาธารณสุขในชุมชน*. มหาสารคาม: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฬารณย์ โสตะ. (2546). *กลยุทธ์การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ*. ขอนแก่น: ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). *การบริหารงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2539). *การบริหารอย่างไรให้ได้ผลดี*. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์. (2531). *การบริหารและการนิเทศภายในชุมชน*. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณพพงษ์ วราหะ. (2552). *ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณรงค์ นันทวรรณนะ. (2536). *การจัดการทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ณัฐภาส การรินทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2535). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงยศ สาโรจน์. (2551). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัวเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทศบาลเมืองแสนสุข. (2558). *ผลการประเมินการบริหารจัดการกองทุนหลักประกัน สุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข ระดับอำเภอ*. ชลบุรี: เทศบาลเมืองแสนสุข.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2541). *ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรรมจรรย์ ตูลย์ธารง. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัช สิทธิกิจโยธิน. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคลองโคน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดิภพ ชยธวัช. (2547). *ทำธุรกิจให้รวย* หมายเลข 2. กรุงเทพฯ: ซี.พี.บุ๊ก สแตนดาร์ด.
- ธีรภาพ งามระเบียบ. (2550). *การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในการพัฒนาเทศบาลคู่มือนำอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีรพงษ์ เฉลิมจิระวัฒน์. (2537). *พื้นฐานงานอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2531). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปกรณ์ ปริยากร. (2530). *ทฤษฎีและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2510). *ทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาพร ศรีสถิตธรรม. (2543). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรินดา ถิรศิลาเวทย์. (2550). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปัญญา ธนะสัมบุญ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท และชุมชนตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปารีชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์. (2533). *หลักการจัดองค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พจน์ เทียมศักดิ์. (2543). *ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน*. ปรัชญาการศึกษาคุณภิวัตน์, สาขาวิชาพัฒนาศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พระหุมพร บุญราช. (2550). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิสมัย บุญเลิศ. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2532). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2531). *การมีส่วนร่วมของชุมชน: นโยบายและกลวิธี*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. วารสารพัฒนาชุมชน, 2(21), 24-30.
- ภราดร บุตรบุญ. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลี เบ็ญจะมโน. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มีคาแอล อุดลย์เกษม. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน: กรณีศึกษาบ้านทับคริสต์ อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อการพัฒนาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูป
ระบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม,
คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัชณี จันทร์ทรงกค. (2541). *การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนสารวิทยา*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.
- รุ่งอรุณ บุญสายยันต์. (2543). *การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการชุมชน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา กิระ. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลเมืองชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัชรัตน์ ะวาร. (2552). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
เมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วเรวรรณ เตื่อนนาคี. (2544). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ
ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- วิวรรณ ชันธโกศัย. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำ
เจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์. (2550). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการ
ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษาในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัด
กาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น,
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. (2537). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส โพลีกราฟ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมชัย ศิริสมบัติ. (2544). *ศึกษาศาสตร์มีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาล* “เมืองนำอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมชิต ชันขวา. (2544). *การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา* ชั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). *การบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เกษมสุวรรณ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ลัทธกร บุญกอบ. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ*. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2546). *คู่มือการดำเนินการสำหรับผู้สนับสนุน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2558). *ประวัติความเป็นมาของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่*. เข้าถึงได้จาก http://www.nhso.go.th/FrontEnd/page-about_history.aspx
- สุภชัย ตรีเทศ. (2552). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองนำอยู่*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุภาพรรณ ไกรฤกษ์. (2548). *การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของบ้านบ่อแก้ว ตำบลบ่อแก้ว*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรัสวดี ราชสกุลชัย. (2547). *การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เสถียร เหลืองอร่าม. (2523). *มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสถียร เหลืองอร่าม. (2525). *วิทยาการจัดการ*. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- เสนอ เถาว์ชาติ. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อคิน รพีพัฒน์. (2542). *ชุมชนแออัด: องค์ความรู้กับความเป็นจริง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุสรณ์ สุวรรณสทิศกร. (2539). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลต่อโครงการ กสช. ปี 2528 อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรรัตน์ ชัยบรรค์เมือง. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญญา นามวงศ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมพร มาแสวง. (2551). *การวิเคราะห์ศักยภาพของโครงการกองทุนหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2525). *การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิทธิพล กาญจนพิมล. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2530). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองการพิมพ์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2533). *การบริหาร: ทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

Dale, E. (1973). *Theory and practice*. New York: McGraw-Hill.

Davis, K., & Newstrom, J. W. (1989). *Human behavior at work: Organization behavior* (8th ed.).
New York: McGraw-Hill.

Drucker, P. F. (1954). *The practice of management*. New York: Harper& Row.

Koontz, H. D. (1972). *Principle of management*. New York: McGraw-Hill.

Newman, W. H., & Summer, C. E. (1964). *The process of management*. New Jersey: Prentice-Hall.

Simon, H. A. (1974). *Administrative behavior* (3rd ed.). New York: McMillan.

Taylor, F. W. (1985). *Principles of scientific management*. Easton: Hive.

ภาคผนวก

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ
เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน คำตอบที่ท่านตอบไม่ถือว่าเป็นคำตอบใดถูกหรือผิด ดังนั้น ขอความกรุณาให้ท่านตอบคำถามในแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความรู้สึกของท่านให้มากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากท่านนี้จะเก็บเป็นความลับและไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวท่านและครอบครัวแต่อย่างใด คำตอบที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและวางแผนงานส่งเสริมสุขภาพของกองทุนหลักประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ จำนวน 25 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุขทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวฐิติพร เทียงตรง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ไม่เกิน 25 ปี

() 26-35 ปี

() 36-45 ปี

() 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 6

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

() มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.

() อนุปริญญา/ ปวส.

() ปริญญาตรีขึ้นไป

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท

() 5,001-10,000 บาท

() 10,001-15,000 บาท

() 15,001-20,000 บาท

() มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

5. การดำรงตำแหน่ง

() คณะกรรมการบริหาร

() คณะอนุกรรมการ

() ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ

6. ท่านเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพหรือไม่

เช่น การเข้าร่วมเข้าร่วมโครงการสนับสนุนด้านสุขภาพของกองทุน โครงการส่งเสริมออกกำลังกายต่าง ๆ การรณรงค์ใช้เลือดออก การรณรงค์ป้องกัน โรคเอดส์ การเข้าร่วมเป็นตัวแทนดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงกับทีมแพทย์พยาบาล

() ไม่เคย

() เคย

7. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลหรือไม่

() ไม่ได้รับ

() ได้รับ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพียงช่องเดียว

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (ร่วม ทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็น บางครั้ง)	น้อย (ไม่เคย ร่วมเลย)
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา			
1. มีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพทั่วไปสภาพปัญหาและสิ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารของกองทุนหลักประกันสุขภาพ			
2. การเข้าร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชน			
3. มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ชี้แนะเมื่อมีปัญหาในการดำเนินแผนงาน โครงการกิจกรรม			
4. มีส่วนร่วมในการชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา			
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการแก้ไขปัญหา			
6. การเข้าร่วมวางแผนดำเนินงานของคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม			
7. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการวางแผนดำเนินกิจกรรม			
8. มีส่วนร่วมในการวางแผนเสนอแผนงาน โครงการกิจกรรม			
9. มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่			

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (ร่วม ทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็น บางครั้ง)	น้อย (ไม่เคย ร่วมเลย)
10. การเข้าร่วมในการหาความรู้และเก็บข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวางแผนในการดำเนินกิจกรรม			
11. การแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมในที่ประชุม			
12. มีส่วนร่วมในการวางแผนการเสริมสร้างประสิทธิภาพและพัฒนาบุคลากรของกองทุนหลักประกันสุขภาพ			
13. มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการปฏิบัติในแผนงานการดำเนินกิจกรรมหลังจากได้ปัญหาที่จะนำมาแก้ไขแล้ว			
14. การร่วมสร้างสัมพันธภาพ สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานในการวางแผนดำเนินกิจกรรม			
15. การเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์ แผนงานโครงการ กิจกรรมที่ได้กำหนดวางแผนไว้แล้วให้แก่ประชาชนได้รับทราบ			
16. มีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนชุมชนเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม			
17. มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรเอกชนอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการ			
18. มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมศึกษาดูงานของเทศบาลอื่น ๆ เพื่อนำมาวางแผนดำเนินกิจกรรม			
การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน			
19. การเข้าร่วมในการจัดสรร กำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ			

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (ร่วม ทุกครั้ง)	ปานกลาง (ร่วมเป็น บางครั้ง)	น้อย (ไม่เคย ร่วมเลย)
20. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ในการใช้จ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ			
21. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดทำงานงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณ			
22. ร่วมกำหนดขอบเขตการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน			
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน			
23. ท่านได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงาน			
24. ท่านได้มีการประเมินผลความก้าวหน้า และความสำเร็จของการดำเนินงาน			
25. มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการเสนอให้ประชาชนทราบ			